Movables. Movitosti, pohyblivé věci; movité nebo osobní statky, které je možné připojit k osobě držitele a které přenáší s sebou z jednoho místa na jiné. Věci, které je možné přenést z jednoho místa na jiné, ať už se hýbou samy, anebo zda to jsou neživé objekty, které jsou schopny pohybu prostřednictvím vnější síly. Succession of Young, La. App., 205 So.2d 791, 796.

Movant. Ten, kdo něčím hýbe; ten, kdo podává návrh u soudu; kdo žádá o rozhodnutí nebo o vydání soudního příkazu.

Move. Žádat soud o rozhodnutí nebo o příkaz, anebo podat žalobu v nějaké věci. Termín zahrnuje všechny úkony, které musí strana provést, aby soud poskytl požadovanou nápravu. *Viz* Motion.

Navrhnout rezoluci nebo doporučit nějaké opatření v poradním shromáždění.

Převést; být převeden, jako když se oproti plnění („consideration") ve smlouvě říká, že se „pohne" od jedné strany k druhé.

Způsobit; přispět k něčemu; mít tendenci nebo vést k něčemu.

Movent. Jiný způsob psaní slova *„movant"*.

Move out. Vystěhovat se. Vyklidit; vzdát se držení.

Moving papers. Písemné návrhy. Dokumenty, které jsou základem nějakého návrhu v soudním řízení, *např.* návrh na vydání rozsudku ve zkráceném řízení s podpůrnými místopřísežnými prohlášeními.

Mrs. Paní. Zdvořilostní titul kladený před jméno ženy k označení toho, že je nebo byla vdaná. Guide Pub. Co. v. Futre Ill., 175 Va. 77, 7 S.E.2d 133, 138.

Ms. Zdvořilostní titul kladený před jméno ženy, který nenaznačuje, zda je žena vdaná nebo svobodná, ale pouze dává najevo, že jde o ženu.

Muciana cautio. *Viz* Cautio.

Mug book. Sbírka fotografií, čili „mug shots", vizáží, podezřelých v trestních věcech, kterou má policie a FBI a která se předkládá oběti nebo svědkům za účelem identifikace zločince.

Mugshot. Vizáž. Fotografie obličeje, pořizovaná pro evidenci; obvykle ji používají jako oficiální fotografii policisté.

Mulatto. Mulat. Člověk, který je potomkem černošky a bělocha, anebo bělošky a černocha. V obecnějším smyslu osoba smíšené euroasijské a černošské krve, nebo indiánské a černošské krve.

Mulct. Pokuta. Pokuta nebo trest, uložený osobě, která se provinila nějakým přestupkem, trestným činem nebo přečinem, obvykle peněžní pokuta nebo odsouzení k náhradě škody. Odsoudit k peněžní pokutě nebo zabavení jako trestu; pokuta (fine); odtud nespravedlivě pokutovat; potrestat. Gorton v. Doty, 57 Idaho 792, 69 P.2d 136, 142.

Dříve daň ukládaná lodím nebo zboží obchodní společností za udržování konzulů a podobně.

Mulcta damnum famae non irrogat. Pokuta nezahrnuje ztrátu dobré pověsti.

Mulier. Lat. Žena; manželka; vdova; panna; legitimní dítě.

Termín se vždy používá jako protiklad slova „bastard", protože *mulier* je vždy legitimním potomkem.

Mulieratus. Legitimní syn.

Mulier puisné. L.fr. Když má muž nelegitimního syna, a poté se ožení s jeho matkou, a s ní má také legitimního syna, starší syn je *bastard eigné,* a mladší syn je *mulier puisné.*

Mulierty. Ve starém anglickém právu stav ženy *mulier,* čili legitimního potomka. Opak je *bastardy,* nelegitimnost.

Multa. Pokuta nebo konečná satisfakce, ve staré době ukládaná biskupy králi, aby měli právo sestavovat vlastní závěti a aby mohli dosáhnout soudního potvrzení závěti jiných lidí, a vykonávat správu. Také se nazývá *multura episcopi.*

Pokuta ukládaná *ex arbitrio* magistráty na *praesides probinciarum.*

Multa conceduntur per obliquum quae non conceduntur de directo. Mnohé věci jsou povoleny nepřímo, které nejsou povoleny přímo.

Multa fidem promissa levant. Mnoho slibů snižuje důvěru.

Multa ignoramus quae nobis non laterent si veterum lectio nobis fuit familiaris. Neznáme mnoho věcí, které by nám nebyly skryty, kdyby nám byly známy spisy starých autorů.

Multa in jure communi contra rationem disputandi, pro commune utilitate introducta sunt. Do common law bylo s ohledem na veřejné dobro zahrnuto mnoho věcí, které jsou proti zdravému rozumu.

Multa multo exercitatione facilius quam regulis percipies. Mnoho věcí pochopíš snáze z praxe než z předpisů.

Multa non vetat lex, quae tamen tacite damnavit. Zákon nezakazuje mnohé věci, které přesto mlčky odsuzuje.

Multa transeunt cum universitate quae non per se transeunt. Mnohé věci projdou s celkem, které neprojdou samostatně.

Multicraft union. Odbory, do nichž mohou vstoupit pracovníci z různých oborů.

Multidistrict litigation. Spor, týkající se několika (soudních) okresů. Jestliže civilní žaloby, zahrnující jednu nebo více společných (a často složitých) otázek týkajících se faktů, projednává několik různých federálních okresních soudů, lze takové žaloby přenést do jednoho okresu v zájmu koordinovaného konsolidovaného řízení před jediným soudcem. 28 U.S.C.A. § 1407. Typy případů, u nichž je dostatečně jisté, že dojde k četným návrhům na spory týkající se několika okresů, zahrnují nejen civilní protimonopolní žaloby, ale kromě jiného také žaloby u katastrof (havárie letadel), patentové spory, žaloby týkající se odpovědnosti za výrobky a žaloby pro porušení práva o cenných papírech. Takové případy převádí Judicial Panel on Multidistrict Litigation, Soudní grémium pro spory, týkající se několika okresů, a řídí se příručkou „Manual for Complex Litigation" příručkou pro složité soudní spory, a „Rules of Procedure of the Judicial Panel on Multidistrict Litigation" — Pravidly pro řízení soudního grémia pro spory, týkající se několika (soudních) okresů.

Multifarious issue. Rozmanitý předmět sporu. Rozmanitým předmětem sporu je takový, který zahrnuje více odlišných faktů, z nichž každý by měl být řešen v samostatném sporu. District Trustees of Cambellton Consol. Common School Dist. No. 16 v. Pleasanton Independent School Dist., Tex. Civ. App., 362 S.W.2d 122, 127. *Viz* Multifariousness.

Multifariousness. Rozmanitost. V ekvitním řízení nesprávné sloučení žalob do jednoho podání. Chyba nesprávného sloučení odlišných a nezávislých záležitostí do jednoho podání, a tím jejich zmatení; jako například sjednocení do jednoho podání několika záležitostí naprosto odlišných a nespojených proti jedné žalované straně (obvykleji se to nazývá „misjoinder of claims", nesprávné sloučení žalob) nebo podání několika věcí odlišné a nezávislé povahy proti několika žalovaným stranám v jednom podání. Essen v. Adams, 342 Mo. 1196, 119 S.W.2d 773, 777.

Tento problém obecně nevzniká u federálních soudů nebo u většiny státních soudů, neboť Rule of Civil Procedure 8(e) povoluje podání nesouvisejících žalob nebo obhajob a Pravidlo 18(a) povoluje libovolné spojení nezávislých nebo alternativních žalob. Pravidlo 18 povoluje straně sloučit buď jako samostatné nebo alternativní žaloby tolik žalob podle common law, ekvity nebo námořního práva, kolik jich strana vůči protistraně má.

Legislation. Legislativa. Sloučení navzájem si nepodobných a odporujících si věcí do jednoho zákona, které není možno z žádného přijatelného hlediska ospravedlnit.

Multilateral agreement. Vícestranná, multilaterální smlouva. Smlouva mezi více než dvěma osobami, firmami nebo vládami.

Multi multa, nemo omnia novit. Mnozí lidé mnoho vědí; nikdo neví všechno.

Multinational corporation. Mnohonárodní, nadnárodní společnost. V přísném slova smyslu termín označuje firmu, která má provozy střediska v mnoha zemích, na rozdíl od „mezinárodní" firmy, která provozuje činnost v mnoha zemích, ale základnu má pouze v jedné zemi; tyto termíny jsou však často používány zaměnitelně.

Multipartite. Rozdělený do mnoha nebo několika částí.

Multiple access. „Vícenásobný přístup". Obhajoba několika milenců v paternitních žalobách. Yarmark v. Strickland, Fla. App., 193 So.2d 212.

Multiple counts. Více bodů obžaloby, společná obžaloba. Občanskoprávní žaloba nebo obvinění v trestní věci, obsahující několik samostatných žalobních důvodů nebo týkající se několika samostatných trestných činů. Spojení několika žalob proti jedné straně je možné podle Fed. R. Civil P., pravidla 18. Spojení trestných činů je možné podle Fed. R. Crim. P. 8.

Multiple evidence. Společný důkaz. Takový důkaz, který je přípustný pro určitý účel, na který se musí omezit, a je nepřípustný k prokázání jiného faktu.

Multiple listing. Společné uvádění do seznamu. Dohoda mezi vlastníkem nemovitosti a makléřem, v níž makléř dovolí jiným makléřům prodávat majetek za procento jeho provize nebo na nějakém jiném základě pro něho uspokojivém. Opatření používají makléři s nemovitostmi, aby vystavili na prodej více nemovitostí určených k prodeji, přičemž každý spolupracující makléř informuje všechny ostatní účastnící se makléře o nemovitostech, které sám dal na prodejní seznam. Grempler v. Multiple Listing Bureau of Harford County, Inc., 258 Md. 419, 266 A.2 1,3. *Viz také* Listing.

Multiple offenses. Jeden čin může být přestupkem proti dvěma zákonům; jestliže každý zákon požaduje, aby byla prokázána další skutečnost, kterou druhý zákon nepožaduje, pak zproštění viny nebo odsouzení podle jednoho ze zákonů neosvobozuje obžalovaného ani neznamená jeho odsouzení podle druhého. Pokud jsou obě obvinění totožná, nesmí být žalovaný potrestán za obě, může však být potrestán za závažnější z nich. Com v. Kuklis, 361 Mass. 302, 280 N.E.2d. 155.

Multiple—party accounts. Účty více stran. Účet více stran je jeden z těchto typů účtu: (i) společný účet, (ii) účet P.O.D., nebo (ii) trustový účet. Nezahrnuje účty vytvořené pro ukládání prostředků obchodní společnosti, smíšeného podniku nebo jiného sdružení za účelem podnikání, ani účty kontrolované jednou nebo více osobami jakožto řádně zmocněnými jednateli nebo svěřenskými správci za společnost, neregistrované sdružení, charitativní nebo občanskou organizaci, ani normální trustový účet, kde je vytvořen jiný vztah než vztah vytvořený dohodou o ukládání prostředků. Uniform Probate Code (Jednotný pozůstalostní zákoník), § 6—101(5).

Multiple sentences. Úhrnný trest. Jestliže byl žalovaný shledán vinným více než jedním trestným činem, může mu být udělen úhrnný trest. *Viz také* Sentence.

Multiplex et indistinctum parit confusionem; et quaestines, quo simpliciores, eo lucidiores. Vícečetnost a neodlišenost plodí zmatek; a otázky čím jsou jednodušší, tím jsou jasnější.

Multiplicata transgresssione crescat poenae inflictio. Je-li přestoupení zákona vícenásobné, zvyšuje se uložený trest.

Multiplicity. Četnost. Charakteristický rys řízení, které se týká celé škály věcí nebo jednotlivostí. Zvětšující se nebo rostoucí.

Multiplicity of actions *or* **suits.** Četné a zbytečné pokusy prosadit sporem stejné právo. Slovní spojení popisuje situaci, kdy je o týž sporný bod podáno několik odlišných žalob nebo vedeno několik odlišných sporů. Žaloby musí být vzneseny proti jedné žalované straně. Prospect Park & C.I.R.Co. v. Morey, 155 App. Div. 347, 140 N.Y.S. 380, 385. Podle pravidel občanskoprávní praxe takové žaloby by měly být řádně spojeny nebo vedeny jako jedna žaloba. Fed. R. Civil P. 23.

Termín „multiplicity" se týká praxe, kdy jeden a týž trestný čin se objevuje v několika bodech žaloby. Tato praxe je zakázána, protože jeden protiprávní čin nemůže být základem více než jednoho trestního stíhání. State v. Hill, 10 Kan. App.2d 607, 706 P.2d 472, 475; U.S. v. Stanfa, C. A. Pa., 685 F.2d (Federal Reports, Second Series) 85, 86. Na podporu této praxe byla vypracována Federální pravidla pro trestní řízení (Federal Rules of Criminal Procedure). U.S. v. Allied Chemical Corp., D. C. Va., 420 F. Supp. 122, 123.

Viz Collateral estoppel doctrine; Duplicity; Final decision rule; Multiple counts; Res *(Res judicata).*

Multistate corporation. Vícestátní společnost. Společnost, která má pobočky ve více než jednom státě Unie; z toho obvykle vznikají problémy, týkající se převádění příslušných částek zdanitelného příjmu společnosti do států, ve kterých je společnost přítomna.

Multitude. Velké množství lidí, dav.

Multitudinem decem faciunt. Deset vytváří množství.

Multitudo errantium non parit errori patrocinium. Množství těch, kteří se mýlí, nevytváří oporu nebo omluvu pro omyl. Pro omyl není omluvou, že se ho dopouštějí mnozí.

Multitudo imperitorum perdit curiam. Velké množství nezkušených praktiků zničí soud.

Multo utilius est pauca idonea effundere quam multis inutilibus homines gravari. Je užitečnější šířit několik málo užitečných věcí, než utlačovat lidi mnoha neužitečnými.

Multura episcopi. *Viz* Multa.

Mummification. Mumifikace. Úplné vysušení těla v důsledku pohřbení do suché horké půdy, nebo vystavení těla suché, studené atmosféře.

Mund. Ve starém anglickém právu mír; odtud *mundbryc,* porušení míru.

Mundbyrd, mundeburde. Převzetí do přízně a do ochrany.

Mundium. Ve starém francouzském právu daň placená kostelem nebo klášterem jejich feudálním *avoués* a *vidames,* jako cena za ochranu.

Munera. V raných dobách feudálního práva název postoupení pozemků králem nebo velitelem jeho stoupencům, která nebyla v držbě na základě protiprávního titulu, ale pouze z vůle pána. Později se změnily v doživotní a pak dědičný statek, zprvu zvaný „benefices" a pak „feuds".

Municeps. Lat. V římském právu způsobilý pro úřad. Provinciální člověk; venkovan. Bylo to označení toho, kdo se narodil v provinciích nebo městě politicky spojeném s Římem, který přišel do Říma a ačkoli byl římským občanem, dívali se na něho svrchu jako na člověka z provincie, který nemohl zastávat vyšší funkci.

V provinciích se tento termín patrně používal pro svobodné občany města, kteří byli volitelní do městských funkcí.

Municipal. Municipální. Městský, obecní, komunální, zemský, státní. V užším a obvyklejším smyslu znamená to, co se týká jednotky místní samosprávy, města, obce nebo jiné samosprávné jednotky.V širším smyslu znamená to, co se týká veřejných nebo vládních záležitostí státu nebo země nebo obyvatel. Chadwick v. City of Crawfordsville, 216 Ind. 399, 24 N.E.2d. 937, 941, 942. Týkající se státu nebo země, zvláště když se považuje za subjekt nezávislý na jiných státech nebo zemích. Hammel v. Little, 66 App. D. C. 356, 87 F.2d 907, 910.

Municipal action. Obecní opatření. Výkon samosprávné moci prostřednictvím obecního orgánu, agentury nebo jiné instituce, nebo prostřednictvím obecního úředníka. Orme v. Atlas Gas & Oil Co., 217 Minn. 27, 13 N.W.2d 757, 761.

Municipal affairs. Obecní záležitosti. Termín, týkající se vnitřních záležitostí obce. Griffin v. City of Los Angeles, 134 Cal. App. 763, 26 P.2d 655. Termín se často používá v ústavních a zákonných ustanoveních, týkajících se pravomoci vydávat právní předpisy týkající se obcí. Zahrnuje veřejné služby, jako zásobování obyvatel vodou, výstavbu rezervoáru v jejich prospěch, prodej a distribuci elektrické energie, a vytvoření a provoz dopravní služby, což vše se kdysi považovalo za věci přísně soukromé povahy. *Viz také* Municipal function.

Municipal aid. Obecní podpora. Příspěvek nebo pomoc, poskytovaná obecní společností na nějakou činnost, kterou provádějí soukromé strany, která však bude patrně ku prospěchu obci; *např.* projekty územního rozvoje.

Municipal authorities. Obecní úřady. Termín se používá v zákonech, počítajících s tím, že musí být takovými úřady schváleny a znamená souhlas legislativních orgánů města jednajících podle nařízení; například členové městské rady.

Municipal bonds. Obecní dluhopisy, obligace. Potvrzení o zadlužení (dlužních závazcích), vydávané státními orgány nebo orgány místní samosprávy, obchodovatelné a splatné v určené budoucnosti, u nichž se počítá s prodejem na trhu s cílem získat peníze na obecní výdaje, které přesahují okamžité zdroje, které lze získat pomocí přiměřeného zdanění, na rozdíl od dočasných potvrzení o dluhu, jako například kupónů, certifikátů, peněžních poukázech, nebo směnek, které vystavuje jeden úředník druhému, a podobných nástrojů pro likvidaci běžných závazků v očekávání inkasa daní. Dluhopis vydávaný vesnicí, městem, hrabstvím, státem nebo jiným veřejným orgánem. Úrok z takových dluhopisů je obvykle osvobozen od federálních daní z příjmu a od některých státních daní z příjmu. Někdy se o nich mluví jako o „osvobozených od daní" (tax exempts).

Municipal charter. Charta obce (města). Akt zákonodárného sboru státu, jímž se pravomoci státních orgánů přenášejí na orgány v místech.

Municipal corporation. Obec s vlastní samosprávou. Instituce vytvořená zakládací listinou vydanou státní mocí, jíž se obydlená část určité oblasti mění v trvalý politický subjekt a právnickou osobu s názvem korporace, jejímž účelem a pravomocí je vykonávat samosprávu v místě, zlepšovat místní poměry a realizovat správu záležitostí státu v místě. Právnická osoba, skládající se z obyvatel určené oblasti vytvořená legislativou se souhlasem nebo bez souhlasu těchto obyvatel pro vládní účely, mající místní legislativní a administrativní pravomoc, pravomoc vykonávat v rámci takové oblasti tolik administrativní pravomoci státu, kolik jí může být svěřeno, a mající omezenou schopnost vlastnit a mít v držbě majetek a zajišťovat veřejné služby.

Obec s vlastní samosprávou je politická jednotka a právnická osoba, vytvořená ke spravování vnitřních zájmů oblasti (distriktu), zahrnutých do jejích pravomocí, v konkrétních speciálních záležitostech takového místa, které nejsou totožné se záležitostmi státu. Tribe v. Salt Lake City Corp., Utah, 540 P.2d 499, 502. Obec s vlastní samosprávou má podvojný charakter, jednak veřejný a jednak soukromý, a vykonává v souladu s tím dvojí funkce a povinnosti — jedna skupina spočívá v těch činnostech, které provádí při výkonu jí přidělených pravomocí ve prospěch lidí obecně, jako rameno státu, ve vynucování obecných zákonů, přijatých v rámci provádění všeobecné politiky státu, a druhá v činnostech, prováděných při výkonu pravomoci obce s vlastní samosprávou v její vlastní prospěch, anebo ve prospěch jejích občanů samotných, anebo občanů obce s vlastní samosprávou a bezprostředního okolí. Associated Enterprises, Inc. v. Toltec Watershed Imp. Dist., Wyo., 490 P.2d 1069, 1070.

Srovnej Public corporations.

Quasi municipal corporations. Kvaziobce s vlastní samosprávou. Politické jednotky a právnické osoby, vytvořené za výhradním účelem vykonávání jedné nebo více obecních funkcí. Veřejné právnické osoby, vytvořené pro vládní účely a mající u většiny účelů status a pravomoci obcí s vlastní samosprávou (jako jsou okresy, školní oblasti, zavlažovací oblasti, odvodňovací oblasti atd.), nikoli však skutečných obcí s vlastní samosprávou, jako jsou inkorporovaná města a obce.

Municipal corporation de facto. Obec s vlastní samosprávou de facto. Taková, která existuje, když existuje (1) nějaký zákon, podle něhož by bývala mohla být legálně vytvořena právnická osoba s přijatými pravomocemi; (2) přijatelný a v dobré víře učiněný pokus zdokonalit nějakou organizaci podle takového zákona; (3) uživatel práv, které byly svěřeny zákonem.

Municipal courts. Obecní soudy. V soudním systému několika států jsou vytvořeny pod tímto názvem soudy s územní působností omezenou na město nebo obec, v nichž byly vytvořeny. Takové soudy obvykle mají trestní jurisdikci odpovídající jurisdikci policejního soudu, a někdy i občanskoprávní jurisdikci v drobných záležitostech. V určitých městech spadají pod jurisdikci obecního soudu drobné žaloby nebo záležitosti dopravních přestupků.

Municipal domicile. Obecní bydliště. Někdy se užívá na rozlišení od „national domicile" státního trvalého bydliště, a „quasi national domicile", kvazistátního bydliště a znamená trvalé bydliště v okrese, obci, nebo městě; někdy se také nazývá „domestic domicile", domovské právo.

Municipal election. Obecní volby. Jsou při nich voleni funkcionáři obce.

Municipal function. Obecní funkce. Funkce vytvořená nebo poskytnutá pro speciální prospěch a výhodu městské komunity, platící v hranicích samosprávné obce. State ex rel. Gebhardt v. City Council of Helena, 102 Mont. 27, 55 P.2d 671, 673.

Obecní funkce jsou takové, které speciálně podporují pohodlí, bezpečnost a štěstí občanů obce spíše než blahobyt obecné veřejnosti. Pod tuto třídu funkcí spadají ve většině jurisdikcí řádná údržba ulic a alejí, parků a jiných veřejných míst, veřejné služby a všeobecná vylepšení.

Municipal government. Místní správa. Státní orgány vykonávající správu v místech. Moore v. State, 159 Tenn. 468, 19 S.W.2d 233. Tento termín v ústavách některých států zahrnuje správní záležitosti okresů a zahrnuje všechny formy správy v místech — městysech, městech, vesnicích atd. *Viz také* Municipality.

Municipality. Samosprávná obec nebo město. Městský úřad, magistrát. Právně registrované nebo řádně zmocněné sdružení obyvatel vymezené oblasti pro místní správní nebo další veřejné účely. Politická jednotka, tvořená obyvateli určené lokality, pověřená podřízenými legislativními pravomocemi na pomoc při civilní správě státu a k regulaci a správě místních a interních záležitostí komunity. State ex rel. McIntire v. City Council of City of Libby, 107 Mont. 216, 82 P.2d 587, 588. Velkoměsto, obec, město, oblast zvaná „township" nebo vesnice. Také sbor úředníků města, kteří jsou jmenováni, aby spravovali záležitosti města a hájili jeho zájmy.

Politická územní jednotka nebo veřejná agentura nebo nástroj státu. Bankruptcy Code (Zákoník o bankrotech) § 101. *Viz také (Municipalities).*

Municipal law. Obecní právo. Právo, které se týká výhradně občanů a obyvatel státu a liší se tak od politického (státního) práva, obchodního práva a mezinárodního práva. City of Louisville v. Babb, C.C.A. Ind., 75 F.2d 162, 165. Ve svém obvyklejším a užším významu však znamená zákony, které se týkají, měst a vesnic a jejich místních samospráv. People ex rel. Ray v. Martin, 294 N.Y. 61, 60 N.E.2d 541, 547, 548.

Municipal lien. Retenční právo obce. Retenční právo nebo nárok, existující ve prospěch obce s vlastní samosprávou vůči vlastníku majetku za jeho úměrný podíl na veřejném zvelebení, prováděném samosprávnou obcí se samosprávou, z něhož má jeho majetek speciální a individuální prospěch.

Municipal officer. Obecní úředník. Ten, kdo zastává úřad v samosprávné obci, *např.* starosta, městský tajemník.

Municipal ordinance. Obecní nařízení. Zákon, předpis nebo nařízení, vydané nebo přijaté obcí s vlastní samosprávou pro řádnou správu jejích záležitostí nebo vládu nad jejími obyvateli; *např.* nařízení o územním členění nebo dopravní a stavební předpisy. Zvláště nařízení v rámci pravomoci postoupené státem.

Municipal purposes. Obecní účely. Veřejné nebo vládní účely, na rozdíl od soukromých účelů. Může zahrnovat všechny aktivity, podstatné pro zdraví, morálku, ochranu a blahobyt obce.

Municipal securities. Obecní cenné papíry. Potvrzení o zadluženosti, vydávaná městy, okresy, školními okresy a dalšími takovými územními jednotkami státu. Jsou dvě základní třídy cenných papírů: (1) Obecní poukázky, platební příkazy nebo certifikáty; (2) obecní obligace.

Termín „obecní cenné papíry" znamená cenné papíry, které jsou přímými obligacemi státu nebo jeho politické správní jednotky, nebo obligace, za jejichž jistinu nebo úrok ručí tato jednotka či stát nebo nějaký orgán nebo zástupce státu nebo nějaká jeho politická jednotka, anebo zástupci samosprávných obcí z jednoho nebo více států, anebo cenný papír, který je obligací průmyslového rozvoje — industrial development bond (jak je definován v § 103(c)(2) Daňového zákoníku — Internal Revenue Code), jejíž úrok je odpočitatelný z hrubého příjmu. Securities Exchange Act (Zákon o cenných papírech a burzách) z roku 1934, § 3.

Viz Municipal bonds; Municipal warrants.

Municipal warrants. Obecní poukázky. Obecní poukázka nebo platební příkaz je dokument vystavený úředníkem obce jejímu pokladníkovi, kterým se mu přikazuje vyplatit částku v něm specifikovanou osobě v něm uvedené, nebo na řad, nebo doručiteli.

Municipium. V římském právu zahraniční město, kterému byla udělena svoboda města Říma, a jehož obyvatelé měli výsadu zastávat úřady a přijímat pocty. Svobodné město, které si ponechalo své původní právo samospráv, ale jehož obyvatelé také získali určitá práva římských občanů.

Muniment—house, *nebo* **muniment—room.** Archiv. Dům nebo místnost v katedrálách, kolegiátních chrámech, kostelech, univerzitách, veřejných budovách

atd., speciálně vytvořená pro uchovávání dokumentů, listin, spisů atd.

Muniments of title. Dokumenty podporující právní nároky, tituly. Dokumentární důkaz právního titulu. Písemné dokumenty a písemné důkazy, které majitel pozemků, držitel nebo dědic má, a jimiž může hájit nárok na svůj majetek. *Viz* Deed.

Záznamy o titulárních transakcích, týkající se titulu a osoby, za účelem vytvoření podílu na pozemku nárokovaného takovou osobou, a na nějž se spoléhá jako na základ obchodovatelnosti svého titulu, počínaje původem titulu a všemi pozdějšími transakcemi konče.

Podle „muniment of title doctrine" — doktríny dokumentů podporujících tituly jestliže vlastnictví majetku je předmětem sporu mezi jednotlivci a titul byl přisouzen jedné ze stran, strana, která prohrála spor, nemůže vejít znovu ve spor v dané věci s těmi, kteří se spoléhají na titul vítězné strany. Purdes v. Carvel Hall, Inc., D. C. Io, 301 F. Supp. 1256, 1264.

Murder. Vražda. Nezákonné zabití člověka jinou osobu se zlovolným úmyslem, buď výslovným nebo implikovaným. Com. v. Carroll, 194 A.2d 911, 914. Tento zločin je definován zákonem ve většině států (*např.* Calif. Penal Code § 187). Definice v Model Penal Code je tato:

Trestné zabití člověka je vraždou, jestliže: (a) je spácháno záměrně nebo vědomě; anebo (b) je spácháno bezohledně za okolností, prokazujících extrémní lhostejnost k hodnotě lidského života. Taková bezohlednost a lhostejnost je předpokládána, jestliže pachatel je zapojen do spáchání, anebo je spolupachatelem při spáchání, anebo pokusu spáchat, anebo uprchnout po spáchání loupeže, znásilnění nebo deviantního sexuálního styku s použitím nebo pod pohrůžkou síly, žhářství, vloupání, únosu nebo úkladného útěku z vězení. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník) § 210.2.

Viz také Assasination; Assault with intent to commit murder; Felony murder doctrine; Homicide; Manslaughter.

Degrees of murder. Stupně vraždy. Ve většině států se vražda rozděluje do dvou stupňů, za účelem uložení přísnějšího trestu za některé vraždy na rozdíl od jiných. Všechny vraždy, které jsou spáchány pomocí jedu nebo číháním v záloze, anebo jiným způsobem svévolného, záměrného a předem uváženého zabití, anebo které budou spáchány při dopuštění se, anebo pokusu se dopustit, žhářství, znásilnění, loupežného přepadení nebo vloupání, jsou obecně považovány za *vraždu prvního stupně (murder of the first degree)*; a všechny ostatní druhy vraždy jsou posuzovány jako *vražda druhého stupně (murder of the second degree)*. Tohoto obecného vzoru se držela většina států, i když některé z nich provedly mírné změny. Některé například vynechaly zmínku o „jedu" a jiné zas k jedu přidaly „torture", mučení. Ke klauzuli zákona o „felony—murder" (obzvlášť závažná vražda) několik států přidalo zmínku o „mayhem" — zmrzačení, a někdy je možné najít zahrnutí i nějakého jiného těžkého zločinu, jako je únos, sodomie nebo krádež. V určitých státech existuje také zločin vražda třetího stupně. Definice vražd prvního a druhého stupně podle federálního trestního zákoníku viz 18 U.S.C.A. § 1111.

Depraved heart murder. Bezcitná vražda. Zabití člověka, provedené s mimořádnou krutostí; zlovolnost je odvozena z krutosti. Mimořádně nedbalé jednání, které vytvoří situaci, o níž by si rozumně uvažující člověk uvědomil, že je nejen neospravedlnitelná, ale představuje také velmi vysoký stupeň rizika smrti nebo vážného tělesného zranění jiné osoby nebo jiných osob — i když není doprovázeno úmyslem zabít nebo vážně tělesně zranit — a které fakticky způsobí smrt jiné osoby, může být posuzováno jako vražda.

Serial murder. Mnohonásobná vražda. Určitý typ vraždy, kdy si jedna osoba vybírá oběti buď náhodně nebo protože mají společné nějaké vlastnosti.

Murdrum. Ve starém anglickém právu zabití člověka potají.

Pokuta dříve ukládaná v Anglii osobě, která se dopustila zabití člověka *per infortunium* nebo *se defendendo*.

Murorum operatio. Lat. Služba ve formě práce, vykonávané obyvateli a sousedícími nájemci při výstavbě nebo opravě zdí města nebo hradu; jejich osobní služba byla přeměněna na *murage (viz tam)*.

Must. Muset. Toto slovo podobně jako slovo „shall" má v prvé řadě účinek závaznosti. State ex rel. McCabe v. District Court of Third Judicial Dist. in and for Deer Lodge County, 106 Mont. 272, 76 P.2d 634, 637; a v tomto smyslu je často používáno jako protiklad slova „may" — smět, moci. Ale to není jediný význam tohoto slova; často se používá i v čistě přikazovacím smyslu a v důsledku toho je synonymem slova „may" nejenom ve smyslu povolení, ale také ve smyslu povinnosti, který toto slovo někdy má.

Muster. Nechat nastoupit vojenské jednotky. Shromáždit vojenské oddíly a jejich zbraně za účelem inspekce, výcviku nebo služby v poli. Provádět nábor rekrutů do služby v armádě a zapisovat jejich jména do seznamu důstojníků a mužstva nebo oficiálního záznamu. Shromáždit; přijmout do služby. V posledním významu termín implikuje, že přijímané osoby ještě ve službě nejsou.

Muster—roll. Seznam důstojníků a mužstva. V námořním právu seznam členů posádky lodi, který musí vést velitel plavidla nebo jiná osoba, která má loď na starosti, a který obsahuje jméno, věk, národnost a funkci každé osoby, zaměstnané na lodi. V době války má velký význam pro zjišťování neutrality plavidla.

Mustizo. Označení, kterého South Carolina Act of 1740 používá pro potomka Indiána nebo Indiánky a černošky nebo černocha.

Mutatio nominis. Lat. V kontinentálním právu změna jména.

Mutatis mutandis. Lat. S nezbytnými změnami v podrobnostech, znamená, že věci jsou v podstatě stejné, ale že je třeba je změnit v případě potřeby, jako například jména, funkce a podobně. Housman v. Waterhouse, 191 App. Div. 850, 182 N.Y.S. 249, 251.

Mute. Němý; ten, kdo nemůže nebo nechce mluvit.

Mutilation. Zkomolení, zmrzačení, zohavení. Když se používá u písemných dokumentů, jako závětí, soudních záznamů a podobně, tento termín znamená, že se dokument stane nedokonalý tím, že se ztratí nějaká jeho podstatná část, jako například když se potrhá, ohoří nebo vymaže, aniž by byl úplně zničen. Viz U.C.C. § 3—407. Také změna v zápisu, jako například v obchodovatelném instrumentu, aby se z něj stal jiný a odlišný instrument a aby už nebyl důkazem o smlouvě, kterou strany uzavřely. Clem v. Chapman, Tex. Civ. App., 262 S.W. 168, 171. *Viz také* Alteration; Deface; Spoliation.

V trestním právu zbavení člověka používání některého z těch údů, které mu mohou být užitečné v boji, a jehož ztráta znamená *mayhem*, zmrzačení. People v. Bullington, 27 Cal. App. 2d 396, 80 PP.2d 1030, 1032. *Viz* Maim; Mayhem.

„Zmrzačit" veřejné záznamy (18 U.S.C.A. § 2071), mince (§ 331) a pasy (§ 1543) je federálním zločinem.

Mutinous. Vzpurný; vzbouřenecký; mající sklon vyvolat nebo podnítit vzpouru.

Mutiny v. Vzbouřit se. Povstat proti zákonné nebo ustanovené autoritě, zejména v námořní nebo vojenské službě.

Mutiny s. Vzpoura. V trestním právu vzbouření vojáků nebo námořníků proti autoritě jejich velitelů; vzpoura nebo revolta v armádě nebo ve vojenském námořnictvu. Vinen vzpourou je ten, kdo s úmyslem zmocnit se zákonné vojenské moci anebo jí nedbat, odmítne v dohodě s jinou osobou nebo osobami poslouchat rozkazy nebo jinak plnit své povinnosti nebo kdo vyvolá násilnosti nebo nepokoje. 10 U.S.C.A. § 894. (Uniform Code of Military Justice — Jednotný zákoník vojenské justice, čl. 94) *Viz také* Desertion.

Mutiny Act. Britský vojenský trestní zákon. V anglickém právu zákon, schvalovaný Parlamentem každoročně pro potrestání vzpour a dezerce a pro lepší placení armády a jejího ubytování. Zákon byl poprvé schválen 12. dubna 1689 a byl jediným ustanovením o placení armády. 1 Bl. Comm. 415.

Mutual. Vzájemný, společný. Společný oběma stranám. Vzájemně zaměnitelný; reciproční; každý jednající na oplátku nebo v souladu s druhým; daný a obdržený; užíván o závazku nebo o vztahu, v němž se vyměňují stejné povinnosti a závazky; *např.* manželský vztah.

Podheslo *mutual* též viz hesla Account; Assent; Combat; Condition; Contract; Covenant; Credits; Debt; Insurance; Insurance *(Mutual insurance)*; Mistake; Promise; a Testament. *Viz také* Mutuality.

Mutual affray. Vzájemná rvačka. Boj, do něhož obě strany vstoupí o své vůli a který je podobný souboji, duelu. Taylor v. Commonwealth, 281 Ky. 442, 136 S.W.2d 544. *Viz* Affray.

Mutual agreement. Vzájemná dohoda. Shoda myslí u určitého předmětu a projev vůle stran provádět nebo se zdržet provádění určitého činu nebo činů. *Viz* Agreement; Contract; Treaty.

Mutual association. *Viz* Savings and loan association.

Mutual benefit association. Sdružení vzájemného prospěchu. Sdružení, založené na recipročních dohodách a požadující, aby člen obdržel prospěch jako věc, na kterou má právo. In re Hendersons's Estate, 17 Cal.2d 853, 112 P.2d 605, 609. Obvykle sdružení vzájemné podpory nebo sociální sdružení, které poskytuje pojištění svým členům na základě ohodnocení.

Mutual benefit insurance. Pojištění vzájemného prospěchu. Typ pojištění, nabízený členům sdružení vzájemného prospěchu, obvykle charakterizovaný ohodnocením členů, pokud jde o schopnost plnit co se od nich požaduje. *Viz* Mutual benefit association.

Mutual company. Vzájemná společnost. Akciová společnost, v níž jsou akcie v držení výhradně členů, jimž jsou zisky přidělovány ve formě dividend úměrně podle obchodu, který členové se společností provozovali (*např.* státem založené banky vzájemného spoření, sdružení federálních úspor a půjček). Taková společnost, v níž jsou členové jak pojistiteli, tak pojištěnci (společnosti vzájemného pojištění). Pink v. Town Taxi Co., 138 Me 44, 21 A.2d 656, 659.

Vzájemné požadavky. Požadavky mezi stejnými stranami a vyplnitelné ve stejném rozsahu nebo na základě stejného práva. Thompson v. Prince, Tex. Civ. App., 126 S.W.2d 574, 576.

Mutual fund. Společný fond. Fond spravovaný investiční společností, v němž se peníze získávají prodejem akcií a poté jsou investovány do veřejně obchodovaných cenných papírů. Investiční výkonnost společného fondu závisí na výkonnosti investic, které se provádějí. Každý společný fond mívá nějaký investiční záměr; například růstový fond usiluje o kapitálové zhodnocení portfolia; příjmový fond se snaží o tok příjmů po celou dobu existence investice.

Existují dva hlavní typy společných fondů: „open—end", otevřený, v němž kapitalizace není pevně stanovena a je možno kdykoli prodat více akcií, a „closed—end", uzavřený, v němž je kapitalizace pevně stanovena a je možno prodat pouze počet původně autorizovaných akcií.

Viz také Investment company; Load; Open—end investment company.

Closed—end funds. Uzavřené fondy. Společné fondy, které neodkupují zpět své akcie od investorů; akcie jsou prodávány na sekundárním trhu, jako například na akciové burze.

Growth funds. Růstové fondy. Společné fondy, které se skládají z akcií společností, které ještě stále rostou; cílem je dosáhnout zvýšení hodnoty investic, a menší zájem je na zajištění stálého příjmu. *Srovnej* s *Income Funds, níže.*

Income funds. Příjmové fondy. Společný fond složený z cenných papírů, které dávají periodicky dividendy nebo platby na kupony; obvykle se skládají z kuponových obligací; jsou zaměřeny na zajištění stabilního příjmu investorům. *Srovnej* s *Growth funds, výše.*

Index fund. Indexový fond. Společný fond, jehož portfolio je zaměřeno tak, aby bylo v souladu s vývojem širšího indexu, jako například indexu Standard & Poor's, a jehož výnosnost proto odráží trh, tak jak je zachycen v indexu.

Load fund. Fond s poplatkem. Společný fond, kde se v době nákupu akcií platí určitý poplatek (*load*) pro uhrazení nákladů na správu a provize.

Money market funds. Fondy peněžního trhu. Společný fond, který investuje do cenných papírů na peněžním trhu.

No—load fund. Společný fond, u něhož není žádný poplatek *(load)* za nákup akcií.

Open—end funds. Otevřené fondy. Společné fondy, které jsou kdykoli ochotny odkupovat své akcie zpět od investorů.

Mutual insurance company. Společnost vzájemného pojištění. Typ pojišťovací společnosti, v níž není žádné základní jmění a v níž jsou držitelé pojistek výhradními vlastníky. Christiansen v. National Savings and Trust Company, C.A.D.C., 683 F.2d 520, 526. Družstevní podnik, v němž členové jsou jak pojistiteli, tak pojištěnci, a jehož podnikání je vedeno ve prospěch držitelů pojistek. Public Housing Administration v. Housing Authority of City of Bogalusa, 242 La. 519, 137 So.2d 315, 321. *Viz také* Stock insurance company.

Mutuality. Vzájemnost, oboustrannost. Reciprocita; vzájemná výměna. Jednání obou ze dvou stran; jednání na oplátku. „Mutuality of contract", vzájemnost smlouvy, znamená, že na obou stranách spočívá závazek provést nebo umožnit provést něco na oplátku činu nebo slibu druhé strany; přičemž žádná ze stran není vázána, pokud nejsou vázány obě. Aden v. Dalton, 341 Mo. 454, 107 S.W.2d 1070, 1073. Také nazývána „mutuality of obligation", vzájemnost závazku. United Appliance Corporation v. Boyd, Tex. Civ. App., 108 S.W.2d 760, 764.

Podheslo *mutuality* viz také hesla Assent, Mistake, atd.

Mutuality doctrine. Doktrína vzájemnosti. Doktrína v právu ekvity v tom smyslu, že odpomoc podle ekvity bude odepřena straně smlouvy, jestliže se ukáže, že žalující strana není vázána při plnění smlouvy ve stejném rozsahu jako žalovaná strana. V jiném kontextu se týká závazku „shody myslí" předtím, než je možné uzavřít smlouvu. *Viz* Mutuality of obligation.

Mutuality of estoppel. Vzájemnost překážky uplatnění žalobního nároku. Tato doktrína stanoví, že rozsudek nebude považován za konečný ve prospěch jedné osoby, ledaže by byl konečný v její neprospěch, pokud by byl případ rozhodnut opačně. Foltz v. Pullman, Inc., Del. Super., 319 A.2d 38, 41.

Mutuality of obligation. Vzájemnost závazku. Vzájemnost závazku znamená, že pokud nejsou vázány obě strany smlouvy, není vázána žádná z nich. Sala & Ruthe Realty, Inc. v. Campbell, 89 Nev. 483, 515 P.2d 394, 396. Takový závazek týkající se prováděcí smlouvy vyžaduje, aby každá ze stran smlouvy byla vázána k jejímu provádění, a jestliže se ukáže, že jedna strana nebyla nikdy vázána provádět to, co tvořilo protihodnotu za slib druhé strany, chybí vzájemnost závazku a druhá strana není vázána. McCandles v. Schick, 85 Idaho 509, 380 P.2d 893, 898. *Viz* Mutuality doctrine.

Mutuality of remedy. Vzájemnost opravného prostředku. V právu ekvity se nemusí jedné straně smlouvy dostat odpomoci, jestliže není smlouvou vázána ve stejném rozsahu jako druhá strana, nebo jestliže její opravný prostředek není stejného rozsahu. Všeobecně bude poskytnuta možnost nějakého konkrétního výkonu pouze tehdy, když existuje „mutuality of remedy", což znamená, že právo na plnění musí být vzájemné. Burr v. Greenland, Tex. Civ. App., 365 S.W.2d 370, 375.

Mutual mistake. Vzájemný, společný omyl. Při odůvodňování nového vytvoření nějakého dokumentu je vzájemný omyl ten, který je společný oběma nebo všem stranám, přičemž každá ze stran trpí stejnou mylnou představou, pokud jde o závažný fakt, podmínky smlouvy, nebo ustanovení psaného dokumentu, který má takovou smlouvu zahrnovat. RGS, Cardox Recovery, Inc. v. Dorchester Enhanced Recovery Co., Tex. App. 14 Dist., 700 S.W.2d 635, 639. Vzájemný omyl, pokud jde o smlouvu a ospravedlňující její nové vytvoření existuje tehdy, jestliže existovala shoda myslí stran a smlouva byla skutečně uzavřena, avšak smlouva ve své písemné formě nevyjadřuje, co vlastně bylo úmyslem stran. Sierra Blanca Sales Co., Inc. v. Newco Industries, Inc., App., 84 N.M. 524, 505 P.2d 867, 873.

Mutual relief association. Sdružení vzájemné pomoci. Pojistitel, založený podle příslušného zákona, nemající žádné základní jmění, který si vytvořil a udržoval podpůrné fondy na základě ohodnocení členů, který zasílá hlášení zmocněnci pojišťovny, kde prokazuje, že činnost není prováděna pro zisk funkcionářů sdružení. State v. Texas Mut. Life Ins. Co. of Texas, Tex. Civ. App., 51 S.W.2d 405, 412.

Mutual rescission. Vzájemné anulování. Dohoda mezi stranami o zrušení jejich smlouvy, kterým se strany osvobozují od dalších závazků podle smluvy. Cílem dohody je, aby se obnovilo postavení stran, jaké by existovalo, kdyby žádná smlouva nebyla uzavřena. *Viz také* Rescission of contract.

Mutual reserve company. Společnost vzájemných rezerv. Společnost, která vydávala „benefit thrift certificates", spořitelní certifikáty, které obsahovaly jak prvky spoření, tak prvky pojištění s obnovitelným termínem, a za něž se platilo jediným pojistným, přičemž hodnoty hotovosti a půjčky a omezení výdajů byly ručením za náklady spojené se supervizí a řízením, byla „mutual reserve company".

Mutual savings bank. Vzájemná spořitelna. Banka založená vkladateli, jejichž podíl je uveden na depozitních certifikátech, za účelem bezpečného ukládání peněz členů. Nemusí to být společnost zapsaná v rejstříku ani nemusí být pod dohledem státu, ledaže to tak požaduje zákon daného státu. A—C Investment Ass'n v. Helvering, 62 App. D.C. 339, 68 F.2d 386, 387. Bankovní instituce, v níž vkladatelé jsou vlastníky, a která nemá žádné vlastní jmění. *Viz také* Savings and Loan Association.

Mutual wills. Vzájemné závěti. Takové, které jsou vyhotoveny jako samostatné závěti dvou osob, které jsou ve svých ustanoveních reciproční. Anebo takové, které jsou pořízeny podle dohody mezi dvěma nebo více osobami o disponování s jejich majetkem určitým způsobem, přičemž každá z osob uvádí protihodnotu za to, že druhá strana bude s majetkem takto disponovat. *Viz* Reciprocal wills.

Mutuant. Osoba, která půjčuje movitý majetek ve smlouvě *mutuum (viz tam).*

Mutuari. Vypůjčit si; *mutuatus,* vypůjčený.

Mutuary. Osoba, která si vypůjčuje movitosti pro vlastní spotřebu a která vrátí půjčovateli ekvivalent stejného druhu a množství; vypůjčovatel ve smlouvě o *mutuum.*

Mutuatus. Půjčka (peněz).

Mutus et surdus. Lat. V kontinentálním a starém anglickém právu hluchoněmý.

Mutuum. Lat. Půjčka na konzumaci; půjčka movitých statků na základě dohody, že vypůjčovatel je může spotřebovat a vrátí vypůjčovateli ekvivalent co do druhu a množství; jako například půjčka obilí, vína, nebo peněz, které budou použity nebo spotřebovány, a musí být nahrazeny jiným obilím, vínem nebo penězi. In re Ellis' Estate, 24 Del. Ch. 393, 6 A.2d 602, 611. V common law byla taková transakce považována za prodej nebo směnu a nikoli za „bailment", úschovu. *Viz také* Loan for exchange; Loan for use.

Mysterious disappearance. Záhadné zmizení. Termín se týká ustanovení v pojistce proti krádeži, zahrnující zmizení nebo ztrátu za neznámých, záhadných nebo zarážejících okolností, které vzbuzují údiv, zvědavost nebo spekulace nebo za podmínek, které je obtížné pochopit nebo vysvětlit. Claiborne v. U.S. Fire Ins. Co., La. App., 193 So.2d 315, 317.

Mystery. Řemeslo, umění, nebo zaměstnání. Mistři se často zavazují ve smlouvách se svými učni, že je budou učit umění (dovednostem), řemeslu, a *mystery* (tajům řemesla).

N

N.A. Zkratka za *„non allocatur"*; není dovoleno. Také se někdy užívá jako zkratka za „not available" — není k dispozici, nebo „not applicable" — není použitelné.

Naam. Sas. Připojení nebo vzetí movitého zboží a movitostí, nazývaných *„vif"* nebo *„mort"* podle toho, byly-li movitosti živé nebo neživé.

Naif. L. fr. Nevolník; rozený otrok; nevolnice.

Nail. Stará délkové míra dva a čtvrt palce.

Naked. Nahý. Holý; chybějící, pokud jde o nezbytné podmínky; neúplný, jako například „naked contract", holá smlouva *(nudum pactum), tj.* smlouva bez protihodnoty, a proto neplatná; anebo jednoduchý, jednostranný, sestávající pouze z jednoho prvku, jako například „naked authority", holá autorita, *tj.* taková, která není spojena s žádným zájmem na zmocněnci, ale existuje ve prospěch samotného zmocnitele.

Viz také podheslo *naked* u hesel Confession; Deposit; Option; Possesion; Possibility; Power; Promise; Trust.

Nam. Ve starém anglickém právu zabavené zboží nebo zabavení movitých věcí.

Jako latinská spojka znamená neboť; protože. Často používají staří autoři při uvádění citátu latinské maximy.

Namare. Práv. lat. Ve starém anglickém právu vzít, zabrat, nebo zabavit.

Namatio. Lat. Ve starém anglickém a skotském právu zabavení nebo vzetí zabaveného zboží; vzetí do soudní úschovy.

Name. Jméno. Označení jednotlivce, firmy nebo společnosti. Slovo nebo kombinace slov, použitá k rozlišení osoby nebo věci nebo třídy od jiné. Wilty v. Jefferson Parish Democratic Executive Committee, 245 La., 145, 157 So.2d 718, 723.

„Jméno" osoby se skládá z jednoho nebo více křestních nebo daných jmen a jednoho příjmení, neboli rodného jména. Je to odlišující slovní charakterizace, kterou je osoba známa a odlišena od ostatních, a popis, nebo zkratka, není ekvivalentem „jména".

Viz také Alias; Christian name; Corporate name; Fictitious name; Full name; Generic *(Generic name)*; Legal name; Nickname; Street name; Surname; Tradename.

Corporate name. Název společnosti. Většina států vyžaduje, aby společnosti prováděly svou činnost pod přijatým nebo vymyšleným jménem k zaregistrování, zápisu, nebo zaregistrování a zápisu jména u státních, okresních, nebo státních a okresních úředníků.

Distinctive name. Rozlišující název. Při použití v předpisu amerického ministerstva zemědělství obchodní, libovolné nebo vymyšlené jméno, které jasně odlišuje potravinářský produkt, směs, nebo sloučeninu od všech ostatních potravinářských produktů, směsí nebo sloučenin. U.S. v. Forty Barrels and Twenty Kegs of Coca Cola, 241 U.S. 265, 36 S. Ct., 573, 580, 60 L. Ed. 995.

Generic name. Obecné, patentově nechráněné jméno. Obecné jméno produktu, které není obchodní značkou. Například obchodní názvy určitého typu vlákna mohou být Antron, Cantrece, Qiana; ale obecným jménem tohoto vlákna je nylon.

Name and arms clause. Klauzule o jménu a erbu. V anglickém právu hovorový název pro klauzuli, která se někdy vkládá do závěti nebo přípisu, kterým se dává majetek nějaké osobě za tím účelem, že se osobě uloží podmínka, že musí přijmout příjmení a erb zůstavitele anebo připisovatele majetku, s tím nařízením, že jestliže je nepřijme anebo je přestane používat, majetek se převede na dalšího dědice, a s ustanovením o zachování eventuálních práv substitučního dědictví.

Named insured. Jmenovaný pojištěnec. V pojišťovnictví osoba konkrétně uvedená v pojistce jako ta, která je chráněna; obvykle je to osoba, se kterou byla uzavřena pojistná smlouva.

Namely. Zejména, a to, totiž. V gramatickém smyslu existuje rozdíl ve striktnosti mezi slovy „namely" a „including" — včetně, k nimž patří. „Namely" znamená vysvětlení, *tj.* uvádí to, co je zahrnuto v předchozím termínu; avšak „including" znamená přidání, *tj.* vyjadřuje, že něco nebylo zahrnuto.

Namium. Práv. lat. Ve starém anglickém právu vzetí; zabavení. Věci, zboží nebo zvířata, která byla zabavena. *Simplex namium,* prosté vzetí nebo zástava.

Namium vetitum. Neoprávněné vzetí dobytka jiného a jeho hnaní na nezákonné místo, s nárokem na škody, které dobytek způsobil.

Nantissement. Ve francouzském právu smlouva o zástavě; jde-li o movité věci, nazývá se *„gage"*; jde-li o nemovité věci, je to *„antichrèse".*

Narcoanalysis. Narkoanalýza. Postup, při kterém je někdo injekcí uspán nebo přiveden do polospánku a v tomto stavu je pak vyšetřován.

Narcotics. Narkotika. Obecný termín pro každou drogu, která otupuje smysly a obvykle se stává po delším užití návykovou. Návyková látka anebo jinak škodlivá droga, jejíž výroba, dovoz, prodej nebo držení je zákonem zakázáno. 21 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 801 a násl.

NAR. National Association of Realtors. Národní sdružení obchodníků s nemovitostmi.

Narr. Obvyklá zkratka za *„narratio" (viz tam).* Prohlášení v žalobě.

Narr and cognovit law. Zákon stanovící, že rozsudek může žalovaná strana získat na základě doznání kterékoli ze stran tím, že prokázané skutečnosti spolu s ná-

klady a úroky soudního jednání vytvářejí legální a oprávněný nárok, Dyer v. Johnson, Tex. Civ. App., 11119 S.W.2d 421, 422. *Viz* Judgment *(Confession of judgment).*

Narratio. Lat. Vyprávění. Jeden z názvů, jehož se v common law používá pro bod obžaloby nebo pro místopřísežné prohlášení; jde o vylíčení faktů, o které se žalující strana opírá.

Narrative evidence. Narativní důkaz, důkaz vyprávěním. Svědectví svědka, které smí podat bez obvyklých otázek a odpovědí; *např.* když svědek podrobně a bez přerušování líčí, co se stalo.

Narrator. Ten, kdo líčí body obžaloby; právní zástupce, který sepisuje *narr*, prohlášení v žalobě. *Serviens narrator,* vysoce postavený právník, syndikus.

Narrow seas. Úžina. Moře mezi dvěma nepříliš vzdálenými břehy. Termín se někdy používá pro kanál La Manche.

NASA. National Aeronautics and Space Administration. Národní úřad pro letectví a kosmonautiku.

Nasciturus. Lat. Ten, který se má narodit. Termín užívaný v dohodách, týkajících se manželství, na označení potomka, který se z manželství zrodí, na rozdíl od *„natus"*, dítěte už narozeného.

NASD. The National Association of Securities Dealers Inc. — Národní sdružení obchodníků s cennými papíry. Sdružení makléřů a obchodníků, pověřené regulací „pultového" obchodu s cennými papíry. Sdružení má pravomoc vyloučit členy, kteří byli shledáni vinnými z neetických praktik.

NASDAQ. National Association of Securities Dealers Automated Quotations — Automatizovaný systém obchodu Národního sdružení obchodníků s cennými papíry. Informační systém, který udává makléřům a obchodníkům kotace kursů cenných papírů obchodovaných přes pult. Systém je automatizovaný.

Natale. Stav (status) člověka, získaný narozením.

Nati et nascituri. Narození a ti, kteří se mají narodit. Všichni dědicové, blízcí a vzdálení.

Natio. Ve starých zápisech rodiště.

Nation. Národ. Národ, neboli masa lidí, existující ve formě nějaké organizované právní společnosti, obvykle obývající určitou vymezenou část zemského povrchu, hovořící stejným jazykem, mající stejné zvyky, mající historickou kontinuitu a odlišující se od jiných podobných skupin rasovým původem a vlastnostmi, obvykle, avšak ne nutně, žijící pod stejnou vládou. Montoya v. U.S., 180 U.S. 261, 21 S. Ct. 358, 45 L. Ed. 521.

V americkém ústavním právu slovo „state", stát, se užívá na označení členů Unie, zatímco slovo „nation" se používá pro všechny lidi, kteří jsou pod jurisdikcí federální vlády.

National. Národní, celostátní, federální. Týkající se národa jako celku. Obvykle se v americkém právu používá u institucí, zákonů nebo záležitostí Spojených států nebo jejich vlády, na rozdíl od institucí, zákonů nebo záležitostí jednotlivých států USA. „National" znamená aktivitu ve federálním měřítku, v měřítku celé země. In re National Foundation for Diarrheal Diseases, 8 Misc.2d 12, 164 N.Y.S.2d 177, 178. *Viz také* Federal.

Státní příslušník. Osoba trvale vázaná poutem věrnosti k nějakému státu. 8 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1101.

Termín „national" při použití ve spojení „national of the United States" — státní příslušník USA, je širší než termín „citizen", občan. Brassert v. Biddle, D. C. Conn., 59 F. Supp. 457, 462.

National bank. Národní banka. Banka zaregistrovaná a provádějící svou činnost podle zákonů Spojených států, jejíž zřizovací listina je schválena federálním kontrolorem oběživa (Comptroller of the Currency), na rozdíl od *state bank,* státní banky, která odvozuje své pravomoci od autority jednotlivých států. Většina takových bank je členem Federal Reserve System — Federálního rezervního systému, a Federal Deposit Insurance Corporation — Federální společnosti pro vklady a pojištění. *Viz* Member Bank.

National currency. Národní měna. Zákonné platidlo; to, které je v oběhu jako peníze. Bankovky vydávané národními bankami a vládou Spojených států. *Viz* Currency; Federal Reserve notes; Legal tender.

National debt. Státní dluh. Peníze, které federace dluží některým z veřejných nebo finančních institucí, skládající se z takových dluhopisů, jako jsou pokladní krátkodobé poukázky, poukázky ministerstva financí a státní dluhopisy, z nichž úrok se platí z daní, vybíraných od celé veřejnosti (*např.* z všeobecných rozpočtových příjmů).

National defense. Národní obrana. Obecný pojem, který se týká vojenských a námořních institucí a příslušných činností spojených s připraveností federace a který zahrnuje všechny záležitosti přímo a logicky spojené s obranou země proti nepřátelům. Gorin v. United States, 312 U.S. 19, 61 S. Ct. 429, 434, 436, 85 L. Ed. 488. V termínu „národní obrana" je nepřímo obsažen pojem obrany všech hodnot a ideálů, kterými se tento národ vyznačuje. U.S. v. Robel, Wash., 389 U.S. 258, 88 S. Ct. (South Dakota Reports) 419, 424, 19 L. Ed.2d 508.

National domain. *Viz* Domain.

National domicile. *Viz* Domicile.

National emergency. Celostátní výjimečný stav. Stav celostátní krize; situace vyžadující si okamžité a mimořádné národní, respektive federální opatření. Kongres fakticky nečiní rozdíl mezi „state of national emergency" — výjimečným stavem země, a „state of war" — válečným stavem. Brown v. Bernstein, D. C. Pa., 49 F. Supp. 728, 732.

National Environmental Policy Act. Zákon o ochraně životního prostředí. Federální zákon, vyhlašující směry a cíle politiky USA v oblasti životního prostředí. Hlavní ustanovení požaduje, aby každá federální agentura předkládala spolu s každým legislativním doporučením nebo programem, týkajícím se kvality životního prostředí, zprávu o dopadu na životní prostředí. 42 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 4321 *a násl. Viz* Environmental impact statements.

National government. Federální vláda, soustava nejvyšších orgánů federace, na rozdíl od orgánů státu, místa nebo územní jednotky, a také na rozdíl od vlády soustátí nebo konfederace. Obvykle se nazývá „federal government" — federální vláda.

National Guard. Národní garda. Organizace lidí, udržovaná jako rezerva U.S.Army and Air Force, pozemní armády a letectva USA. Členové slouží v rámci jednotlivých států, ale jsou aktivováni pro federální službu a pro případ výjimečného stavu státu.

Nationality. Národnost, státní příslušnost. Ta vlastnost nebo charakteristika, která vyplývá ze skutečnosti, že osoba patří k určitému národu nebo státu. Státní příslušnost určuje politický *status* jednotlivce, zvláště pokud jde o loajalitu; přičemž trvalé bydliště určuje jeho občanský *status.* Státní příslušnost vzniká narozením nebo naturalizací. *Viz také* Naturalization.

Nationality Act. Zkrácený název pro Immigration and Nationality Act — Zákon o přistěhovalectví a státní příslušnosti, který je komplexním federálním zákonem, zahrnujícím takové věci jako je přistěhovalectví , naturalizace a přijímání cizích státních příslušníků. 8 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1101 *a násl.*

Nationalization. Znárodnění. Získání soukromého podniku státem a kontrola státu nad ním. *Viz také* Denationalization.

National Labor Relations Act. Zákon o pracovních vztazích. Federální zákon, známý jako Wagnerův zákon z roku 1935, doplněný zákonem Taft—Hartleyovým z roku 1947; je komplexní právní úpravou vztahů mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, včetně dohledu nad volbami představenstev, a vytvářející National Labor Relations Board — Federální komise pro pracovní vztahy. 29 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 151 *a násl.*

National Labor Relations Board. Federální komise pro pracovní vztahy. Je to nezávislá agentura, vytvořená zákonem National Labor Relations Act z roku 1935 (Wagnerův zákon), který byl doplněn zákony z roku 1947 (Taft—Hartleyův zákon) a 1959 (Landrum—Griffinův zákon). 29 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 153.

Komise má podle zákona dvě hlavní funkce: zamezovat a napravovat nespravedlivé mzdové praktiky zaměstnavatelů a odborů nebo jejich zmocněnců, a provádění tajných voleb ze zaměstnanců do příslušných jednotek kolektivního vyjednávání, kterými se určí, zda si přejí anebo nepřejí být zastupováni zaměstnaneckou organizací. Komise také provádí tajné volby mezi zaměstnanci, kteří spadají pod smlouvu mezi odbory a vedením, aby se určilo, zda budou chtít zrušit pravomoc svých odborů takové dohody uzavírat; v právních sporech rozhoduje a určuje, která konkurující skupina pracovníků je oprávněna provést určitou práci; a provádí tajné volby mezi zaměstnanci, týkající se nabídek zaměstnavatelů o konečném vyrovnání ve sporech o zaměstnání při výjimečném stavu.

National Mediation Board. Národní zprostředkovací komise. Komise byla vytvořena 21. června 1934 zákonem Kongresu, který doplnil Railway Labor Act — Zákon o vztazích na železnici (48 Statute 1185, 45 U.S.C.A. — United States Code Annotated, § 154.

Komise odpovídá zejména za: (1) zprostředkování sporů o mzdách, pracovní době a pracovních podmínkách, které vznikají mezi železničními a vzdušnými přepravci a organizacemi zastupujícími jejich zaměstnance, a (2) vyšetřování sporů o zastupování a potvrzování zaměstnaneckých organizací, jakožto zástupců řemesel nebo tříd zaměstnanců přepravců.

National origin. Národní (státní) původ. V ustanoveních o rovných příležitostech při zaměstnání obsažených v Civil Rights Act, Zákoně o občanských právech, se termín „národní původ" týká země, kde se osoba narodila, anebo v širším smyslu země, z níž přišli předkové osoby, a neměl zahrnovat požadavek na občanství Spojených států. Espinoza v. Farah Mfg. Co., Inc, Tex., 414 U.S. 86, 94 S. Ct. 334, 336, L. Ed.2d 287.

National Service Life Insurance. Životní pojištění příslušníků pozemních vojsk a námořnictva. Speciální typ životního pojištění vojenského personálu během jejich služby a po ní, vytvořený zákonem National Service Life Insurance Act of 1940 — Zákonem o životním pojištění vojenského personálu z roku 1940 — a obsahující vysoce výhodné sazby a podmínky.

Nations, law of. *Viz* International law.

Native. Rodák, místní obyvatel. Rodilý státní příslušník nebo občan; občan narozením; ten, kdo má své trvalé bydliště nebo státní občanství díky svému narození v dané zemi. Termín může také zahrnovat toho, kdo se narodil v zahraničí, jestliže jeho rodiče byli tehdy občany dané země, a trvale nesídlí v zahraničí. U.S. v. Wong Kim Ark, 169 U.S. 649, 18 S. Ct. 456, 42 L. Ed. 890.

Původem. Termín „natives" tak jak je používán v Alien Enemy Act, Zákonu o občanech nepřátelských států, se týká místa narození osoby, takže osoba zůstává původem ze země svého narození, i když se poté z ní odstěhovala. United States ex rel. D'Esquiva v. Uhl, C.C.A.N.Y., 137 F.2d 903, 905.

Native born. *Viz* Native.

Nativi conventionarii. Nevolníci podle smlouvy nebo dohody.

Nativi de stipite. Nevolníci narozením nebo původem.

Nativitas. Nevolnictví; stav, do něhož se rodí otroci.

Nativo habendo. Ve starém anglickém právu writ, který se týkal pána, jemuž uprchl jeho nevolník. Byl určen šerifovi a nařizoval mu zatknout nevolníka a vrátit ho spolu s jeho majetkem pánovi.

Nativus. Lat. Ve starém anglickém právu rodák, místní obyvatel; konkrétně ten, který se narodil do stavu otroctví; rozený nevolník.

Natura appetit perfectum; ita et lex. Příroda má zálibu v dokonalosti; stejně tak právo.

Naturae vis maxima;natura bis maxima. Síla přírody je největší; příroda je dvojnásob velká.

Natura fide jussionis sit strictissimi juris et non durat vel extendatur de re ad rem, de persona ad personam, de tempore ad tempus. Smlouva o ručení je smlouvou *strictissimi juris,* a netrvá ani se nepřenáší z věci na věc, z osoby na osobu, nebo z doby na dobu.

Natural. Přírodní, přirozený. Nedotčený člověkem nebo vlivy civilizace; divoký; neškolený; opak slova „artificial" — umělý. Department of Public Works and Bldgs, for and in behalf of People v. Keller, 22 Ill. App.3d 54, 316 N.E.2d 794, 796. Právní význam tohoto termínu se neliší od významu, který má v hovorové řeči, až na případy, kdy se používá jako opak termínu „legal"; pak znamená postup od fyzických příčin nebo podmínek, nebo jimi určený, na rozdíl od pozitivních ustanovení práva, anebo připsatelný povaze člověka a nikoli příkazům práva, anebo založený spíše na morálce než na právních úvahách nebo sankcích.

Podheslo *natural* viz hesla Allegiance; Boundary; Channel; Child; Children; Day; Death; Domicile; Equity; Fruit; Guardian; Heirs; Infancy; Liberty; Obligation; Person; Possession; Presumption; Rights; Succession; Watercourse; a Year.

Natural affection. Přirozený cit, náklonnost. Cit, který přirozeně existuje mezi nejbližšími příbuznými, např. otcem a dítětem, bratrem a sestrou, manželem a manželkou. Takový cit je v právu považován za vhodnou protihodnotu (good consideration). *Viz* Nudum pactum.

Natural and probable consequences. Přirozené a pravděpodobné důsledky. Důsledky, u nichž může člověk s rozumnou předvídavostí očekávat, že pravděpodobně vyplynou z nějakého činu, protože k nim po takovém činu dochází tak často, že na základě zkušenosti je možno očekávat, že nastanou znovu. Pope v. Pinkerton—Hays Lumber Co., Fla. App., 120 So.2d 227, 230.

Natural born citizen. Rozený občan. Osoby, které se narodí v dosahu územní působnosti státu, tj. na jeho území, anebo ti, kteří se narodili občanům, dočasně sídlícím v zahraničí. *Viz* Jus soli; Naturalization clause.

Natural—born subject. Poddaný na základě zrození. V anglickém právu ten, kdo se narodil na území, podléhajícím anglickému králi, resp. spjatým s ním poutem věrnosti. Určeno v British Nationality Act, 1981 — Zákonem o britské státní příslušnosti z roku 1981, a Imigration Act, 1971 — Zákonem o přistěhovalectví z roku 1971.

Natural consequences. *Viz* Natural and probable consequences.

Natural death. Přirozená smrt. Smrt z příčin jiných než nehoda nebo násilí. Také nazývána „death from natural causes", smrt z přirozených příčin.

Natural Death Acts. *Viz* Right to die laws; Will *(Living will).*

Naturale est quidlibet dissolvi eo modo quo ligatur. Je přirozené, když se něco rozdělí stejným způsobem, jakým bylo spojeno.

Natural flood channel. Přirozený tok. Řečiště přirozeného toku. Řečiště v nějakém bodě začínající a v nějakém jiném bodě níže po proudu končící, jímž v dobách vysoké vody voda přirozeně protéká. C. M. Bott Furniture Co. v. City of Buffalo, 131 Misc. 624, 227 N.Y.S. 660, 665.

Naturalization. Naturalizace. Proces, kterým osoba získá státní příslušnost po narození a získá tak výsady spojené s občanstvím USA. 8 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1401 *a násl.*

Ve Spojených státech dochází ke kolektivní naturalizaci tehdy, jestliže určené skupiny se stanou občany dohodou (jako například Louisiana Purchase — koupě Louisiany), nebo zákonem Kongresu (jako při anexi Texasu a Havaje). Individuální naturalizace musí projít určitými stadii: (a) žádost o naturalizaci podaná osobou ve věku zakládajícím způsobilost k právním úkonům, která žije na území USA alespoň 5 let; (b) vyšetřování vedené Immigration and Naturalization Service — Úřadem pro přistěhovalectví a naturalizaci — ke zjištění, zda žadatel umí mluvit a psát anglicky, zda má základní znalosti o americké vládě a historii, zda uznává zásady Ústavy a zda má dobrý morální profil; (c) slyšení před U.S. District Court — Okresním soudem USA, nebo určitými State courts of record — matričními soudy ; a (d) po uplynutí minimálně 30 dnů druhé stání u soudu, byla-li složena přísaha (slib) věrnosti.

Naturalization clause. Klauzule o naturalizaci. Čtrnáctý dodatek k Ústavě USA, oddíl 1, stanoví, že všechny osoby narozené nebo naturalizované ve Spojených státech, a podřízené jejich jurisdikci, jsou občany Spojených států, a státu, jehož jsou obyvateli. *Viz* Jus Soli.

Naturalization courts. Naturalizační soudy. Jak federální, tak státní „courts of record", matriční soudy, mají jurisdikci ve věcech naturalizace. 8 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1421 a násl.

Natural law. Přirozené právo. Tento výraz, čili *jus naturale*, byl široce používán ve filozofických úvahách římských právníků z doby císaře Antonia, a měl označovat systém pravidel a zásad, které slouží jako vodítko lidského chování, který nezávisle na pozitivním právu nebo na systémech zvláštních, bylo možné objevit lidským rozumem, a u něhož se shledávalo, že vychází z jeho *natura*, tj. přirozenosti, přirozené povahy, čímž se myslelo jeho celé duševní, morální a fyzické ustrojení. Východiskem této koncepce byla stoická doktrína života podle přirozenosti, tj. v souladu s takovým stavem společnosti, v němž lidé ve svém celku byli ovládáni pouze rozumovou a důslednou poslušností potřeb, impulzů a podnětů, vycházejících z jejich pravé přirozenosti, přičemž tato přirozenost dosud nebyla znetvořena nečestností, nepravostí, nebo podléháním nižším vášním. V etice spočívá v praktických univerzálních úsudcích, které člověk sám vyvozuje. Ty vyjadřují nezbytná a povinná pravidla lidského chování, která byla stanovena původcem lidské přirozenosti jako nezbytná pro božské záměry vesmíru a která Bůh dává poznat pouhému lidskému rozumu.

Natural life. Přirozený život. Období existence člověka, které se považuje za trvající, dokud není ukončeno fyzickým zánikem neboli smrtí, k níž dochází v přirozeném běhu věcí; používá se jako protiklad právnického a umělého pojetí života, jakožto souhrnu oprávnění nebo právní osobnosti, který mohl být ukončen „civil death" *(viz tam)* — občanskou smrtí, tj. zánikem právní osobnosti, který vyplynul ze vstupu do kláštera anebo byl spojen s velezradou nebo těžkým zločinem.

Natural monument. Přírodní památka. Objekty trvalého charakteru, které se nacházejí na zemi tak, jak je tam umístila příroda, jako vodní toky, jezera, rybníky, břehy a pláže; někdy zahrnují také dálnice a ulice, zdi, ohrady, stromy, živé ploty, prameny, skály, a podobně.

Natural object of testator's bounty. Přirozený objekt štědrosti zůstavitele. V dědickém právu termín zahrnuje každého, kdo by dědil při neexistenci závěti, protože to jsou osoby, které takto stanovil zákon, a v normálním případě se zákon řídí normální podmínkou blízkého příbuzenství.

Natural objects. Přírodní objekty. V souvislosti s hranicemi tento termín zahrnuje hory, jezera, řeky, atd. *Viz také* Natural monument.

Natural premium. Přirozené pojistné. Skutečná suma, potřebná ke každoročnímu krytí splatných plateb životního pojištění, jež je nutně nižší než „net premium", čisté pojistné. Fox v. Mutual Ben. Life Ins. Co., C.C.A. Mo., 107 F.2d 715, 718.

Natural resources. Přírodní zdroje. Všechny materiály v jejich přírodním stavu, které mají při těžbě hospodářskou hodnotu. Lesy, zdroje ropy a zemního plynu, ložiska rud a jiné výtvory přírody, které mají hospodářskou

hodnotu. Hodnota přírodních zdrojů závisí na míře jejich vyčerpání. Často se nazývají „wasting assets" — ubývající aktiva.

Termín zahrnuje nejen dřevo, plyn, ropu, uhlí, minerály, jezera a zatopené pozemky, ale také ty věci, které uspokojují lidské potřeby a přispívají ke zdraví, blahobytu a prospěchu společnosti a které jsou nezbytné pro její zdar a správné využívání majetku, určeného k rekreaci.

Natural rights. Přirozená práva. Taková, která vyplývají z přirozenosti člověka a závisí na jeho osobnosti a odlišují se od těch práv, která byla založena pozitivním právem, které k vytvoření řádné civilizované společnosti přijímají orgány k tomu náležitě vytvořené. In re Gogabashvele's Estate, 195 Cal. App.2d 503, 16 Cal. Rptr. 77, 91.

Natura non facit saltus; ita nec lex. Příroda nedělá skoky [náhlé nebo nepravidelné pohyby]; nedělá je ani právo. Ve staré praxi se používalo u normálního dodržování stupňů ve „writs of entry", které nebylo možno přejít skokem, *per saltum.*

Natura non facit vacuum, nec lex supervacuum. Příroda nevytváří prázdno, zákon nevytváří nic bezúčelného.

Nature. Přirozenost, povaha. Druh, typ; celkový charakter. In re Utility Local Imp. Dist. No. 1 of Water Dist. No. 2, Grays Harbor County, 53 Wash.2d 270, 333 P.2d 670, 673.

Natus. Lat. Narozený, na rozdíl od *nasciturus*, ten, který se má narodit. *Ante natus*, ten, který se narodil před určitou osobou nebo událostí, *např.* před smrtí svého otce, před revolucí, atd. *Post natus*, ten, kdo se narodil po určité osobě nebo události.

Nauclerus. Lat. V kontinentálním právu kapitán nebo majitel obchodního plavidla.

Naulage. Cestující na lodi („živý náklad").

Naulum. V kontinentálním právu dopravné anebo jízdné placené za přepravu nákladu nebo osob přes moře na plavidle. Je to polatinštěná forma řeckého slova.

Nauta. Lat. V kontinentálním a námořním právu námořník; ten, kdo pracuje na lodi. Každý, kdo je na palubě lodi za účelem její plavby. Uživatel lodi.

Nautical. Námořní, plavební. Týkající se lodí anebo navigace, čili námořní plavby. *Viz také* Marine.

Nautical assessors. Námořní znalci. Zkušení kapitáni, nebo jiné osoby se speciálními znalostmi z oboru plavby nebo námořních záležitostí, kteří jsou povoláváni k admiralitnímu soudu ve složitých případech, v nichž jde o nedbalost, a kteří se spolu se soudcem účastní ústního jednání, a kteří radí v otázkách týkajících se námořnictví a při hodnocení svědeckých výpovědí.

Nautical mile. *Viz* Mile.

Nautica pecunia. Půjčka majiteli lodi, která bude vrácena pouze po úspěšném ukončení cesty, a proto může být poskytnuta s mimořádnou úrokovou sazbou (*nauticum foenus*).

Nauticum foenus. Lat. V kontinentálním právu námořní či plavební úrok; mimořádná smluvní úroková sazba, spojená s půjčkou na provoz lodi, v níž se odráží riziko s plavbou spojené; odpovídá úroku u smluv o zástavě lodi nebo půjčce na lodní náklad v anglickém a americkém námořním právu.

Navagium. Ve starém anglickém právu povinnost určitých vazalů donést zboží jejich pána na loď.

Naval. Týkající se „navy", vojenského námořnictva *(viz tam).*

Naval base. *Viz* Base.

Naval law. Vojenské námořní právo. Systém předpisů a zásad, jimiž se spravuje vojenské námořnictvo. *Viz* Code of Military Justice.

Navarchus. V kontinentálním právu kapitán nebo velitel lodi; kapitán válečné lodi.

Navicularius. V kontinentálním právu pán nebo kapitán lodi.

Navigable. *Viz* Navigable waters.

Navigable in fact. Splavný de facto. Vodní toky nebo jezera jsou splavné de facto, když jsou nebo mohly by být používány ve svém přirozeném a normálním stavu jako cesty, na nichž se provozuje anebo může provozovat obchod a cestování podle způsobů obvyklých v obchodě a cestování po vodě. Taylor Fishing Club v. Hammett, Tex. Civ. App., 88 S.W.2d 127, 129. *Viz také* Navigable waters.

Navigable river *or* **stream.** Splavná řeka *nebo* vodní tok. V common law řeka nebo vodní tok, kde dochází k přílivu a odlivu, resp. kam příliv a odliv zasahují. Pokud jde o definici v americkém právu, *viz* Navigable waters.

Navigable sea. Splavné moře. „Navigable see" se rozděluje do tří pásem: (1) nejbližší břehům státu jsou jeho vnitrozemské vody („inland waters"); (2) za vnitrozemskými vodami měřeno od jejich okraje na moři, je pás, označovaný jako „territorial sea", teritoriální vody; a (3) za teritoriálními vodami je „high seas" — širé moře. U.S. v. State of La., 394 U.S. 11, 89 S. Ct. 773, 780, 788, 22 L. Ed.2d 44.

Navigable waters. Splavné vody. Vody, na nichž se uskutečňuje obchod.

Každá vodní masa splavná de facto, která sama o sobě anebo ve spojení s jinými vodami vytváří souvislou dráhu, po níž je možné provozovat obchod s jinými státy nebo zeměmi. United States v. Appalachian Electric Power Co., 311 U.S. 377, 61 S. Ct. 291, 85 L. Ed. 243, odmítnuto opakované slyšení 312 U.S. 712, 61 S. Ct. 548, 85 L. Ed. 1143, odmítnuto certiorari 317 U.S. 594, 63 S. Ct. 67, 87 L. Ed. 487. Při určování, zda je voda „splavná", se zkoumá, zda vodu může veřejnost využít k dopravě a obchodu. U.S. v. Kaiser Aetna, C. A. Hawaii, 584 F.2d 378, 381.

Voda je „splavná" pro účely admiralitní jurisdikce, je-li anebo může-li být používána jako tepna obchodu. Adams v. Montana Power Co., C. A. Mont. 528 F.2d 437, 440. Řeky jsou „splavné" de facto, jsou-li nebo mohou-li být používány ve svém normálním stavu jako dráhy pro obchod, po nichž je nebo může být provozován obchod a cestování způsobem obvyklým pro obchod a cestování po vodě. Madole v. Johnson. D. C. La., 241 F. Supp. 379, 381.

Navigable waters of the United States. Splavné vody Spojených států. Voda je „splavnou vodou Spojených států", jestliže je v současné době používána, anebo je vhodná pro použití, pro dopravu a obchod, anebo jestliže byla používána nebo byla vhodná pro takové použití v minulosti, anebo jestliže by mohla být učiněna vhodnou pro takové využití v budoucnosti po přiměřených úpravách. U.S. v. Cannon, D. C. Del., 363

F. Supp. 1045, 1050. U takových vod se má za to, že obsahují širé moře, které začíná tři míle od břehu. Reynolds v. Ingalls Shipbuilding Div., Litton Systems, Inc., C. A. Miss., 788 F.2d 264, 268.

Navigate. Plavit se, navigovat. Cestovat po vodě; cestovat lodí; řídit plavidlo; používat vody jako cesty pro obchod nebo komunikaci; křižovat proti větru. Řídit nějaký dopravní prostředek; pilotovat, zejména letadlo nebo vzducholoď. United States v. Monstad, C.C.A. Cal., 134 F.2d 986, 987, 988.

Navigation. Plavba, navigace. Umění nebo znalost nebo provozování plavby po moři nebo jiných splavných vodách na lodích či plavidlech. The Silvia, 171 U.S. 462, 19. S. Ct. 7, 43 L. Ed. 241.

Regular navigation. Pravidelná plavba. V tomto spojení slovo „regular" může být použito jako protiklad slova „occasional" — příležitostný, a nikoli jako protiklad slova „unlawful" — nezákonný, a týká se plavidel, která sama nebo spolu s jinými vytvářejí linky, a nikoli pouze těch, které jsou „regulérní" v tom smyslu, že jsou řádně zdokumentovány podle zákonů země, k níž patří.

Rules of navigation. Plavební předpisy. Pravidla a předpisy přijaté státy podílejícími se na obchodu pro řízení plavidel, která se k sobě přibliží na moři, aby se zabránilo srážce nebo znečištění moře.

Navigational visibility. Navigační viditelnost. Viditelnost, která ovlivňuje rychlost s ohledem na vzdálenost, na níž by bylo možno loď v mlze zastavit předtím, než by dráha nějakého plavidla, vynořivšího se z mlhy na jednom z boků, křižovala její předpokládanou dráhu podél čáry mlhy nejblíže plavidlu. The Silver Palm, C.C.A. Cal., 94 F.2d 754, 767.

Navigation servitude. Plavební služebnost. Veřejné právo plavby pro využití širokou veřejností. United States v. 412.715 Acres of Land, Contra Costa County, Cal., D. C. Cal., 53 F. Supp. 143, 148, 149.

Navis. Lat. Loď; plavidlo.

Navy. Válečné loďstvo. Flotila; souhrn všech válečných plavidel, které státu patří. V širším smyslu a jako ekvivalent termínu „naval forces" — námořní ozbrojené síly, všichni důstojníci a mužstvo v námořní službě, kteří jsou posádkou na válečných lodích, v tomto smyslu včetně, ve Spojených státech, důstojníků a mužstva v Marine Corps — námořní pěchotě. Wilkes v. Dinsman, 48 U.S. (7 How.) 89, 12 L. Ed. 618; U.S. v. Dunn, 120 U.S. 249, 7 S. Ct. 507, 30 L. Ed. 667. Součást Armed Forces, ozbrojených sil Spojených států.

Navy Department. Součást ministerstva obrany USA, v jejímž čele stojí Secretary of the Navy, státní tajemník pro námořnictvo, který odpovídá ministru obrany za provoz a účinnost válečného námořnictva. (10 U.S.C.A. — United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA, § 5031). Hlavním posláním námořnictva je chránit Spojené státy podle pokynů prezidenta nebo ministra obrany, a to účinným vedením války na moři, včetně (za pomoci námořní pěchoty), zmocňování se námořních základen a jejich obrany poté, co jich bylo dobyto; podporovat podle požadavků ozbrojené síly všech vojenských skupin Spojených států; a udržovat svobodu moří.

Nazeranna. Ve starém anglickém právu částka, placená vládě za poskytnutí pozemků nebo nějakého veřejného úřadu.

N.B. Zkratka za *„nota bene"*, „dobře si všimni"; také *„nulla bona"* — žádné zboží.

N.C.D. *Nemine contra dicente.* Nikdo není proti.

N.D. Zkratka za „Northern District" — severní oblast, *např.* U.S. District Court for Northern District of N.Y. — Okresní soud USA pro severní část státu New York.

Ne admittas. Lat. V církevním právu název zakazujícího writu, určeného biskupovi, na žádost žalující nebo žalované strany v situaci, kdy spor dosud není rozhodnut (*quare impedit*) a jedna ze stran se obává, že biskup ještě před rozhodnutím sporu přijme (právního) zástupce druhé strany.

Neap tide. Příliv a odliv v čase, kdy je měsíc v první nebo třetí čtvrti. Když je měsíc v první nebo třetí čtvrti, příliv nestoupá tak vysoko, ani odliv neklesá tak nízko, jako v průměru; takový příliv a odliv se označují výrazem „neap tides". Borax Consolidated v. City of Los Angeles, Cal., 296 U.S. 10, 56 S. Ct. 23, 80 L. Ed. 9.

Near. Blízký, přibližný; sousední; sousedící; hraničící. Slovo, použije-li se o prostoru, je relativní bez konkrétního přesného významu, a jeho význam závisí na předmětu, k němuž ve vztahu je použito, a na okolnostech, za nichž se stává nutným ho použít o okolních předmětech. Blízce příbuzný nebo pokrevně spřízněný; jako například „near relative", blízký příbuzný. Blízký zájmům, citům atd. někoho; intimně se dotýkající, jako například blízké záležitosti, blízcí přátelé. Nepříliš vzdálený v čase, místě nebo stupni; nikoli odlehlý; přilehlý. Zeigenfus v. Snelbaker, 38 N. J. Super. 304, 118 A.2d 876, 879.

Near money. Kvazi—peníze. Likvidní prostředky, které lze snadno přeměnit na peníze.

Neat, net. Netto. Čistá hmotnost nebo množství zboží, bez pytle, krabice, sudu nebo jiné věci, v níž je uloženo.

Ne baila pas. L. fr. Nevydal, nedodal. Tvrzení ve sporu o bezprávném užívání cizí věci, jímž žalující popírá, že by žalovaný vydal věc, o niž se pře vede.

Necation. Zabití.

Nec curia deficeret in justitia exhibenda. Ani soud by neměl selhat při projevování (dávání průchodu) spravedlnosti.

Necessaries. Základní potřeby. Věci, které strana skutečně potřebuje. State v. Earnest, Mo. App., 162 S.W.2d 338, 341. Nepostradatelné věci, anebo věci nezbytné a užitečné pro udržení lidského života, pro živobytí.

Základní potřeby zahrnují jídlo, pití, ošacení, lékařskou péči a vhodné bydliště, a jsou považovány za základní, nutné potřeby v absolutním slova smyslu. Právní odpovědnost za základní potřeby však není omezena na věci potřebné k udržení života; rozšiřuje se i na ty věci, které by byly normálně potřebné a vhodné vzhledem k postavení, majetku, schopnosti vydělávat a způsobu života daného jednotlivce.

Zda mají být služby právního zástupce považovány za „základní potřeby", závisí na tom, zda jsou nezbytně nutné. Fenn v. Hart Dairy Co., 231 Mo. App. 1005, 83 S.W.2d 120, 124. Takové služby obvykle „základními potřebami" jsou. Leonard v. Alexander, 50 Cal. App.2d, 385, 122 P.2d 984, 986.

Co jsou „základní potřeby", na něž se bude vztahovat retenční právo podle admirality, závisí na tom, co je v rozumné míře nutné pro provoz lodi; přitom se přihlíží k povaze cesty a ke způsobu, jakým se plavidla používá.

Walker Skageth Food Stores v. The Bavois, D.C.N.Y., 43 F. Supp. 109, 110, 111.

Viz také Necessary; Necessitous circumstances; Support.

Necessaries, doctrine of. Doktrína základních potřeb. Ten, kdo prodává zboží něčí manželce nebo dětem, může účtovat zboží manželovi nebo otci, jestliže je zboží požadováno na jejich živobytí nebo podporu.

Necessarily included offense. Nutně zahrnutý přečin. U méně závažného („lesser") přečinu, má-li být podle tohoto pravidla „nutně zahrnut" do přečinu, z něhož je někdo obviněn, musí jít o takový přečin, že závažnější („greater") přečin nemůže být bez méně závažného přečinu spáchán. Kelly v. U.S., 125 U.S., 125 U.S. App. D. C. 205, 370 F.2d 227, 228. „Méně závažný přečin" je „nutně zahrnut" v závažnějším přečinu, jestliže závažnější z přečinů zahrnuje všechny právní a faktické prvky méně závažného. State v. Umfleet, Mo. App., 538 S.W.2d 55, 59. Viz Fed. R. Crim. P. (Federal Rules of Criminal Procedure — Federální pravidla pro trestní řízení) 31(c). *Viz také* Lesser included offense.

Necessarium est quod non potest aliter se habere. Nutné je to, co nemůže být jinak.

Necessarius. Lat. nutný; nevyhnutelný; nepostradatelný; nepřipouštějící volbu nebo volní akt; potřebný.

Necessary. Nutný. Toto slovo musí být posuzováno v kontextu, ve kterém je použito, protože může mít různé významy. Může znamenat absolutní fyzickou nutnost nebo nevyhnutelnost, anebo může znamenat něco, co je pouze vhodné, užitečné, příslušné, adekvátní, řádné, nebo vedoucí k hledanému cíli. Je to přídavné jméno, které vyjadřuje stupeň, a může vyjadřovat pouhou vhodnost anebo něco, co je nepostradatelné, anebo je naprostou fyzickou nutností. Může znamenat něco, bez čehož se nelze obejít při dosahování nějakého cíle, anebo něco, co je přiměřeně užitečné a náležité, a co přináší větší či menší prospěch, jehož rozsah musí být určen ve vztahu ke konkrétnímu požadovanému cíli. Kay County Excise Board v. Atchison, T. & S. F. R. Co., 185 Okl. 327, 91 P.2d 1087, 1088.

Při řízení o vyvlastnění znamená pozemek přiměřeně nutný a vhodný k dosahování cíle, nikoli absolutní nutnost konkrétní polohy. State v. Whitcomb, 94 Mont. 415, 22 P.2d 823.

Pokud jde o zdanění (*tj.* odečtení od daňového základu nutných výdajů při provozování obchodu nebo podnikání), znamená adekvátní a užitečný pro podporu podnikání daňového poplatníka nebo pro činnost z níž vzniká příjem. I.R.C. (Internal Revenue Code — Daňový zákoník), 162(a) a 212. *Viz také* Ordinary *(Ordinary expenses).*

Podheslo *necessary* viz hesla Damages; Deposit; Domicile; Implication; Intromission; Repair; Way. *Viz také* Necessaries; Necessity.

Necessary and proper. Nutný a náležitý. Tato slova znamenají přiměřený a vhodný k tomu, aby se naplnil vytyčený cíl. Petition of Public Service Coordinated Transport, 103 N. J. Super. 505, 247 A.2d 888, 891.

Necessary and proper clause. Klauzule „nutný a náležitý". Článek I, § 8, odst. 18 Ústavy USA, kterým se zmocňuje Kongres, aby vydával všechny zákony nutné k uskutečňování uvedených pravomocí (Kongresu) a všech ostatních pravomocí, propůjčených (touto ústavou) vládě Spojených států, jejím orgánům nebo úředníkům. *Viz* Penumbra doctrine.

Tato slova se neomezují na opatření, která jsou naprosto a nepostradatelně nutná, bez nichž by udělené pravomoci nemohly být uskutečňovány, ale zahrnují veškeré adekvátní prostředky, které přispívají nebo jsou uzpůsobeny k cíli, jehož má být dosaženo, a které podle úsudku Kongresu jsou k dosažení tohoto cíle nejvhodnější. Juliard v. Greenman, 110 U.S. 421, 440, 4 S. Ct. 122, 28 L. Ed. 204. Klauzule „nutný a náležitý" ve federální ústavě není poskytnutím pravomoci, ale deklarací toho, že Kongres má všechny prostředky nutné k provádění pravomocí, jež mu byly poskytnuty. Kinsella v. U.S., 361 U.S. 234, 80 S. Ct. 297, 4 L. Ed.2d 268.

Necessary inference. Nutný závěr. Závěr, který je z hlediska rozumu nevyhnutelný. Taylor v. Twiner, 193 Miss. 410, 9 So.2d 644, 646.

Necessary parties. Nutné strany. Při přelíčeních a soudní praxi ty osoby, které musí být sloučeny v žalobě, protože *inter alia* není možno poskytnout úplnou právní pomoc stranám bez spojené žaloby. Fed. R. Civil P. (Federal Rules of Civil Procedures — Federální pravidla pro občanskoprávní řízení) 19 (a).

Nutné strany jsou ty, které musí být zahrnuty v žalobě, buď jako žalující nebo jako žalované, ledaže existuje pádný důvod, aby se jejich žaloby nespojily. City of Hutchinson for Human Relations Commission of Hutchinson v. Hutchinson, Kansas Office of Kansas State Employment Service, 213 Kan. 399, 517 P.2d 117, 122. Ty osoby, které mají na sporu takový zájem, že konečné rozhodnutí není možné učinit, aniž by byly zohledněny jejich zájmy, anebo aniž by konečné rozsouzení odpovídalo ekvitě a čistému svědomí. Royal Petroleum Corp. v. Dennis, 160 Tex. 392, 332 S.W.2d 313, 314. „Nutná strana" je taková, jejíž společná žaloba je požadována, aby bylo možno poskytnout žalující straně úplnou právní pomoc, na niž má vůči žalující straně nárok, který je v příslušném hrabství řádně žalovatelný. Orange Associates, Inc. v. Albright, Tex. Civ. App., 548 S.W.2d 806, 807.

Viz také Indispensable parties; Joinder; Parties.

Necessitas. Lat. nutnost; síla, moc nebo vliv, která někoho nutí jednat proti své vůli.

Necessitas culpabilis. Trestuhodná nutnost; nešťastná nutnost; nutnost, která sice čin spáchaný pod tlakem takové nutnosti omlouvá, avšak neponechává pachatele zcela bez viny. Nutnost, která člověka přinutí zabít jiného člověka v sebeobraně, je takto odlišena od nutnosti, která vyžaduje zabití zločince.

Necessitas est lex temporis et loci. Nutnost je právo času a místa.

Necessitas excusat aut extenuat delictum in capitalibus, quod non operatur idem in civilibus. Nutnost omlouvá anebo zmenšuje delikt u hrdelních zločinů, v občanskoprávních případech však tyto důsledky nemá.

Necessits facit licitum quod alias non est licitum. Nutnost činí dovoleným to, co jinak dovolené není.

Necessitas inducit privilegium quoad jura privata. Nutnost skýtá výhodu, týkající se soukromých práv. Nutnost obsažená v této maximě je trojí, a to: (1) nutnost sebezáchovy; (2) nutnost poslušnosti; (3) nutnost vyplývající z vyšší moci, nebo z činu jiné osoby.

Necessitas non habet legem. Nutnost nemá zákon (= neřídí se zákonem).

Necessitas publica major est quam privata. Veřejná nutnost je větší než soukromá. Říkalo se, že „Smrt je poslední a nejzazší bod konkrétní nutnosti, a právo ukládá každému poddanému, aby dal přednost naléhavé službě svému králi a zemi před bezpečím svého života."

Necessitas quod cogit, defendit. Nutnost obhajuje (ospravedlňuje) to, k čemu nutí. O činech šerifa nebo úředníka při výkonu jejich funkce.

Necessitas sub lege non continetur, quia quod alias non est licitum necessitas facit licitum. Nutnost není omezena zákonem, protože to, co by jinak bylo nedovolené, činí dovoleným.

Necessitas vincet legem; legum vincula irridet. Nutnost nechť přemáhá zákon; vysmívá se okovům zákona.

Necessitas vincit legem; legum vincula irridet. Nutnost přemáhá zákon; vysmívá se okovům zákona.

Necessities. *Viz* Necessaries.

Necessitous. Nuzný. Nuzácký nebo sužovaný chudobou. *Viz* Indigent.

Necessitous circumstances. Nuzné okolnosti, poměry. Vyžadující základní životní potřeby, které zahrnují nejen nejprostší fyzické potřeby, věci naprosto nepostradatelné pro lidskou existenci a slušnost, ale také takové věci, které jsou de facto nutné pro konkrétní osobu, ponechanou bez podpory. V občanském zákoníku státu Louisiana se tato slova používají v souvislosti se jměním zesnulého a se stavem, ve kterém strana činící si nárok žila za trvání manželství. *Viz také* Necessaries; Non–support.

Necessitudo. Lat. V kontinentálním právu závazek, blízké spojení; pokrevní příbuzenství.

Necessity. Nutnost. Ovládající síla; neodolatelné nutkání; síla nebo podnět tak mocný, že nepřipouští žádnou volbu jednání. Takový, který znemožňuje opak věci. Povaha nebo stav nutnosti, ve svém prvotním smyslu to, co činí jednání nebo událost nevyhnutelnými. Povaha nebo stav existence v potížích nebo potřebě; stav vznikající z okolností, které vyvolávají určité jednání. Bykofsky v. Borough of Middletown, D. C. Pa., 401 F. Supp. 1242, 1250. *Viz* Irresistible impulse.

Osoba je zproštěna trestní odpovědnosti, jestliže jedná pod tlakem okolností, aby přiměřeným způsobem chránila život anebo část svého těla nebo své zdraví a nemá-li jinou přijatelnou volbu. *Viz* Justification; Self–defense.

Slovo „necessity" v osvědčení o veřejné vhodnosti a nutnosti, se neužívá ve smyslu podstatné nebo naprosté nepostradatelnosti, ale pouze v tom, že osvědčení je dostatečně nutné pro veřejné blaho. Alabama Public Service Commission v. Crow, 247 Ala. 120, 22 So.2d 721, 724. Nutnost, aby odůvodňovala požadavek služebnosti nutné veřejné cesty, musí být skutečná, reálná a dostatečná, na rozdíl od nepohodlí, překážky, ale nemusí být naprostou a neodolatelnou nutností. Když se používá ve vztahu k pravomoci státu vyvlastňovat půdu, neznamená naprostou, ale pouze dostatečnou nutnost. „Nutnost" přímého užívání a právo na užívání pronajatých prostor, které dají nájemci na ně nárok, není naprostou nutností ve smyslu naprosté nepostradatelnosti; je to však reálná nutnost a nikoli pouhá vhodnost nebo výhodnost.

Viz také Necessaries; Necessary.

Neck–verse. Nazývala se tak latinská věta „*Miserere mei, Deus*", protože její čtení bylo zkouškou gramotnosti pro ty, kteří se ucházeli o výsady kněze.

Necrophilism. *Viz* Insanity.

Necropsy. Pitva, neboli zkoumání lidského těla *post mortem.*

Nec tempus nec locus occurrit regi. Na krále nemá vliv ani čas, ani místo.

Nec veniam effuso sanguine casus habet. Kde je prolita krev, je věc neodpustitelná.

Nec veniam, laeso numine, casus habet. Kde je uražen Bůh, je věc neodpustitelná.

Ne disturba pas. L.fr. (neruší nebo nerušil). Ve staré anglické praxi všeobecný závěr sporu nebo všeobecná žaloba v *quare impedit.*

Ne dona pas, *or* **non dedit.** Všeobecný závěr ve „formedon", nyní zrušený. Popíral, že darování bylo provedeno způsobem a formou, jak je tvrzeno; byl proto řádnou žalobou, jestliže nájemce se chtěl přít o skutečnost daru, nevztahoval se však na nic jiného.

Nee. Původní jméno, jméno, se kterým se člověk narodil; tento termín se někdy používá za jménem provdané ženy a uvádí její jméno za svobodna.

Need. Potřeba. Relativní termín, jehož chápání se nutně v rámci přiměřených mezí liší podle osobní situace toho, kdo jej užívá. Termín znamená naléhavou nebo nezbytnou potřebu něčeho (co někdy chybí); chtít, požadovat. City of Dayton v. Borchers, 13 Ohio Misc. 273, 232 N.E.2d 437, 440. *Viz* Necessaries.

Needful. Potřebný, nutný, nezbytný, nepostradatelný. *Viz* Necessaries.

Needless. Zbytečný. V zákoně proti „zbytečnému" zabití anebo zmrzačení zvířete tento termín označuje čin, provedený bez užitečného motivu, v duchu svévolné krutosti, anebo z pouhé záliby v destrukci.

Needy. Nuzný, potřebný, velmi chudý. Nichols v. State Social Security Commission of Missouri, 349 Mo. 1148, 164 S.W.2d 278, 280. *Viz* Indigent.

Ne exeat. Writ zakazující osobě, jíž je adresován, opustit zemi, stát, anebo jurisdikci soudu. Je to druh občanskoprávní kauce, jejímž účelem je zabránit frustraci nároků žalující strany podle ekvity tím, že se zajistí pokračující fyzická přítomnost žalované strany v oblasti jurisdikce soudu. Gredone v. Gredone, D. C. App., 361 A.2d 176, 179. Někdy se writ *ne exeat* vydává pouze, aby se zabránilo tomu, že osoba opustí jurisdikci, jindy proti osobě, která mimo jurisdikci stěhuje anebo se pokouší stěhovat majetek. August v. August, 65 Ga. App. 883, 16 S.E.2d 784, 785.

Ne exeat regno. Lat. V anglické praxi writ, který se vydává, aby se zabránilo někomu opustit království. Dříve se používal pro politické účely, ale nyní pouze v ekvitě, kdy se žalovaná strana chystá opustit království; writ se vydává jen v případech, kdy je možné prokázat úmysl strany království opustit.

Ne exeat republica. Lat. V americké praxi writ podobný writu *ne exeat regno (viz tam)*, který může žalující strana použít v občanskoprávním sporu za určitých okolností, jestliže se žalovaná strana chystá opustit stát.

Nefas. Lat. To, co je proti právu anebo božskému zákonu. Zlá nebo bezbožná věc nebo čin.

Nefastus. Lat. Neblahý. V římském právu se tak označoval den, kdy bylo zakázáno otvírat soudy nebo vykonávat spravedlnost.

Negate. Popírat, negovat, anulovat nebo učinit neplatným.

Negatio conclusionis est error in lege. Popření závěru je chyba v právu.

Negatio destruit negationem, et ambae faciunt affirmationem. Negace ničí negaci a obě vytvářejí klad.

Negatio duplex est affirmatio. Dvojí zápor je klad.

Negative. Zápor, popření; výrok, kterým se něco popírá; prohlášení ve formě popření. Dva zápory nevytvářejí dobrý závěr.

Podheslo *negative* viz hesla Covenant; Easement; Servitude; Statute; Testimony.

Negative averment. Negativní tvrzení. Na rozdíl od popření obžaloby (traverse) nebo prostého popření pozitivního tvrzení, negativní tvrzení je tvrzení nějakého podstatného faktu, *např.* že budova se neopravuje, což je sice svou formou negativní tvrzení, ale je vlastně ve své podstatě kladné, a strana uvádějící fakt neopravování jej musí prokázat. Tvrzení v některých úkonech, kdy se ujišťuje o nějakém záporu. U.S. v. Eisenminger, D.C. Del., 16 F.2d 816, 819.

Negative condition. Negativní podmínka, stav. Taková, kterou se vymiňuje, že určitá věc se nestane.

Negative covenant. Negativní smlouva. Ustanovení v pracovní smlouvě nebo smlouvě o prodeji podniku, které zakazuje zaměstnanci nebo prodejci konkurovat ve stejné oblasti nebo komoditě. Takové omezení musí být co do rozsahu a trvání přiměřené.

Negative easement. Negativní služebnost. Právo majitele služebnosti užívajícího pozemku omezit majitele služebnosti zatíženého pozemku při vykonávání obecných a přirozených vlastnických práv. Fort Dodge, D. M. & S. Ry. v. American Community Stores Corp., 256 Iowa 1344, 131 N.W.2d 515, 521. Služebnost, která omezuje vlastníka půdy v užívání pozemku, které by mu jinak podle práva příslušelo, nebýt takového omezení; takové služebnosti vznikají zásadně dohodou anebo konkludentně. Huggins v. Castle Estates, Inc., 36 N.Y.2d 427, 369 N.Y.S.2d 80, 330 N.E.2d 48, 51.

Negative evidence. Negativní důkaz. Svědectví, že uváděný fakt neexistoval. *Viz* Rebuttal evidence.

Negative pregnant. Záporná odpověď. Při přelíčení takový zápor, který případně implikuje i potvrzení, klad. Taková forma negativního vyjádření, která může implikovat anebo obsahovat také potvrzení. Popření v takové formě, které implikuje nebo vyjadřuje připuštění podstatné skutečnosti, která je zdánlivě vyvracena; anebo popření, které, i když formálně popírá, ve skutečnosti připouští důležitá fakta, obsažená v obviněních, jichž se popření týká. Cramer v. Aiken, 63 App. D. C. 16, 68 F.2d 761, 762. Objevuje se v odpovědi, kdy je popření konstatováno stejnými slovy, jaká byla použita v žalobě, a záporná odpověď odmítnuta, protože je plna alternativních připuštění tvrzení obžaloby. Prestin v. Baumgartner, 47 Wis.2d 574, 177 N.W.2d 825, 827.

Neggildare. Prohlašovat se za příbuzného.

Neglect. Zanedbávat, nedbalost. Může znamenat opominout, neučinit anebo se zdržet provedení něčeho, co může být uděláno, anebo u čeho se požaduje, aby bylo uděláno, ale může také znamenat nedostatek péče či pozornosti při činění anebo nečinění. Může znamenat i záměrné odmítnutí, lhostejnost nebo neochotu vykonat svou povinnost. In re Perkins, 234 Mo. App. 716, 117 S.W.2d 686, 692.

Termín se v souvislosti s kaucí používá jako synonymum slova „negligence" — nedbalost. Avšak „negligence" je bližší překlad latinského „*negligentia*".

Opomenutí provést nějakou práci, splnit povinnost, něco učinit. Opomenutí něco vykonat, např. nečinnost úřední osoby, její nevhodné chování a nedbalost.

Viz také Excusable neglect; Negligence.

Culpable neglect. Trestuhodné zanedbání. Takové zanedbání, kdy ztrátu je možné připsat vlastní bezstarostnosti, neprozíravosti anebo nerozumu. State ex rel. Fulton v. Coburn, 133 Ohio St. 192, 12 N.E.2d.

Wilful neglect. Svévolné zanedbání. Zanedbání manžela poskytnout své ženě to, co normálně k životu potřebuje, ačkoli jí to poskytnout může; nebo neposkytnutí z důvodu lenosti, rozmařilosti nebo nezřízeného života. *Viz také* Necessaries.

Neglected child. Zanedbané dítě. Dítě je „zanedbané", když jeho rodič nebo poručník, z krutosti, duševní neschopnosti, nemorálnosti nebo zpustlosti je neschopen se řádně o ně starat, anebo zanedbává či odmítá mu poskytovat nezbytnou fyzickou, citovou, zdravotní, chirurgickou, nebo ústavní nebo nemocniční péči, anebo je v takovém stavu nouze nebo strádání, anebo v takové nenáležité péči nebo pod takovou kontrolou, že to ohrožuje jeho morálku nebo zdraví. In re DuMond, 196 Misc, 16, 17, 92 N.Y.S.2d 805.

Negligence. Nedbalost. Opomenutí udělat něco, co by udělal rozumný člověk, vedený běžnými úvahami, které normálně řídí lidské záležitosti, anebo učinění něčeho, co by rozumný a prozíravý člověk neučinil.

Nedbalost je nevynaložení péče, kterou by dostatečně prozíravý a pečlivý člověk za podobných okolností vynaložil; je to dělání něčeho, co by osoba s normální prozíravostí za podobných okolností nedělala anebo nedělání něčeho, co by osoba s normální prozíravostí za podobných okolností dělala. Amoco Chemical Corp. v. Hill, Del. Super., 318 A.2d 614, 617. Chování, které je pod normou stanovenou zákonem na ochranu druhých osob proti nepřiměřenému riziku poškození; je to odchýlení se od chování, které lze očekávat od přiměřeně prozíravé osoby za podobných podmínek. U.S. v. Ohio Barge Lines, Inc., 607 F.2d 624, 632.

Termín se týká pouze takového porušení práva, které se dostaví vždy, když člověk nevyvine péči, kterou by měl vyvinout, ať už je nepatrná, normální nebo velká. Je pro něj příznačná hlavně nepozornost, bezmyšlenkovost a podobně, zatímco „svévolnost" nebo „bezohlednost" je charakterizována svévolí.

Právo, týkající se nedbalosti, je založeno na přiměřeném chování nebo přiměřené péči za všech okolností konkrétního případu. Doktrína o nedbalosti spočívá v tom, že každý je povinen vynakládat náležitou péči při svém chování vůči jiným, z něhož může vzejít škoda.

Viz také Actionable negligence; Active negligence; Cause; Comparative negligence; Concurrent negligence; Fault; Imputed negligence; Invitation; Joint negligence; Laches; Legal negligence; Palsgraf Rule; Parental Liability; Product liability; Reasonable man doctrine *or* Standards; Reckless; Simple negligence; Standard of care; Strict liability; Supervening negligence.

Actionable negligence. Viz Actionable negligence.

Active negligence. Viz Active negligence.

Collateral negligence. Kolaterální, nepřímá nedbalost. Doktrína, která říká, že zaměstnavatel nezávislého subdodavatele, pokud není sám nedbalý, není odpovědný za fyzickou škodu, způsobenou nedbalostí subdodavatele, jestliže (a) nedbalost subdodavatele spočívá výhradně v nesprávném provádění práce a (b) nedbalost vytváří nebezpečí takového poškození, které není dané práci vlastní nebo pro ni normální, a (c) zaměstnavatel neměl důvod počítat s nedbalostí subdodavatele, když s ním uzavíral smlouvu. Restatement, Second, Torts, § 426.

Comparative negligence. Viz Comparative negligence.

Concurrent negligence. Souběžná nedbalost. Vzniká tehdy, když je stejné poškození přímo způsobeno souběžným protiprávním komisivním nebo omisivním jednáním dvou nebo více na sobě nezávisle jednajících osob. *Viz také* Concurrent negligence.

Contributory negligence. Spoluzavinění z nedbalosti. Jednání nebo nečinnost rovnající se nedostatku normální péče na straně žalující strany, která spolu s nedbalostí žalované strany je přímou příčinou poškození. Honaker v. Crutchfield, 247 Ky. 495, 57 S.W.2d 502. Chování žalující strany, které je pod normou, kterou by se podle práva měl řídit v zájmu své vlastní ochrany, a které spolu s nedbalostí žalované strany je příčinou toho, že jí byla způsobena škoda. Li v. Yellow Cab Co. of California, 13 Cal.3d 804, 119 Cal. Rptr. 858, 864, 532 P.2d 1226.

Chování, za něž je žalující strana odpovědná, a které je porušením povinnosti, kterou zákon ukládá osobám za tím účelem, aby se chránily před škodou, a které spolu s žalovatelnou nedbalostí, za niž je žalovaná strana odpovědná, způsobí škodu, kterou žalující strana spojuje pouze s přímou bezprostřední příčinou. Cowan v. Dean, 81 S. D. 486, 137 N.W.2d 337, 341.

Obhajoba pomocí spoluzavinění z nedbalosti byla v mnoha státech nahrazena doktrínou „comparative negligence" *(viz tam). Viz také dále, Exceptions and limitations.*

Je to afirmativní obhajoba, kterou musí uvést a dokázat žalovaný. Fed. R. Civil P (Federal Rules of Civil Procedure — Federální pravidla pro občanskoprávní řízení), 8(c).

Doktrínu lze aplikovat i na toho, kdo svou vlastní nedbalostí přispěl k fyzické změně cenného papíru. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 3—406.

Criminal negligence. Trestuhodná nedbalost. Zločinná nedbalost, která ze zabití (killing) činí vraždu (manslaughter), je opomenutí osoby učinit něco, co by normálně (ordinary) pečlivý a prozíravý člověk za podobných okolností udělal, anebo učinění něčeho, co by normálně pečlivý, prozíravý člověk za podobných okolností neudělal, a čímž je jiná osoba ohrožena na životě nebo tělesné integritě; slovo „ordinary" je přitom v této souvislosti synonymem slova „reasonable".

Nedbalost takové povahy, anebo k níž dojde za takových okolností, že je trestná podle zákona jako trestný čin; anebo (v common law) takové flagrantní a bezohledné přehlížení bezpečnosti druhých, anebo svévolná lhostejnost ke škodě, k níž pravděpodobně dojde, že se čin jinak právem dovolený změní v trestný čin, má-li za následek zranění nebo smrt.

Svévolná nebo bezohledná nevšímavost k lidskému životu; takový stupeň bezstarostnosti, že ji lze považovat za trestnou nevšímavost k právům jiných. Ruffin v. State, 10 Md. App. 102, 268 A.2d 484, 497. Takový druh nedostatku péče, za nějž může být osoba trestně odpovědná. Liší se od jedné jurisdikce k druhé a v některých je nazývána „culpable negligence", trestná nedbalost. Avšak obvykle se týká chování, které není záměrné a obvykle není svévolné a bezohledné.

Viz Negligent homicide; Negligently; Negligent manslaughter.

Culpable negligence. Trestná nedbalost. Nevynaložení takové péče, která by byla přiměřená konkrétním okolnostem, a kterou by normálně prozíravý člověk ve stejné situaci a se stejnou zkušeností neopominul.

Degrees of negligence. Stupně nedbalosti. Zatímco existují stupně péče, a nevynaložení náležitého stupně péče je „nedbalostí", většina soudů je toho názoru, že neexistují žádné stupně (*např.* mírná, normální, velká) nedbalosti, vyjma případů souvisejících s dáním věci do úschovy a s používáním automobilů. Murray v. De Luxe Motor Stages of Illinois, Mo. App., 133 S.W.2d 1074, 1078. Převládá názor, že neexistují žádné „stupně" péče u nedbalosti jako věc práva, de jure; pouze existuje různá velikost péče jako věcný fakt, de facto. Přežívající stupně nedbalosti jsou popsány níže.

Exceptions and limitations. Výjimky a omezení. Obecné pravidlo, které platí u automobilových nehod, že spoluzavinění z nedbalosti brání odškodnění za zranění, zná různé výjimky a omezení. Tak například obhajoba na základě „napomáhající nedbalosti" může být nepoužitelná tehdy, jestliže nedbalost žalované strany je hrubá nebo svévolná. Kromě toho je aplikace doktríny o napomáhající nedbalosti omezena doktrínou poslední zjevné šance (last clear chance doctrine) anebo podobnými doktrínami, anebo předpisy o komparativní nedbalosti.

Gross negligence. Hrubá nedbalost. Záměrné nesplnění zjevné povinnosti s bezohlednou nevšímavostí k následkům, které postihují život nebo majetek druhého.

Materiálně jde o větší nedostatek péče, než ten, který vytváří pouhou nevšímavost. Je to činění nebo nečinění, týkající se právní povinnosti závažného charakteru, na rozdíl od pouhého neposkytnutí normální péče. Rovná se lhostejnosti k existující právní povinnosti a naprostému přehlížení právních povinností, pokud jde o možné postižení jiných osob. Je to jasné a citelné porušení právní povinnosti, pokud jde o práva druhých. Prvek trestnosti, který charakterizuje každou nedbalost, je u hrubé nedbalosti, na rozdíl od normální (ordinary) nedbalosti, zvyšován jejím vysokým stupněm. Hrubá nedbalost je zjevně nižší mírou pozornosti a obezřetnosti, než by okolnosti vyžadovaly od osoby normálně prozíravé. Není to taková bezohledná nevšímavost k pravděpodobným důsledkům, která by se rovnala svévolnému a záměrnému zlu, bezpráví. Normální a hrubá nedbalost se liší stupněm nepozornosti, přičemž obě se liší od svévolného a záměrného jednání, u něhož je anebo by mělo být známo, že má tendenci poškodit.

Hrubá nedbalost spočívá ve vědomém a dobrovolném činění nebo nečinění, které pravděpodobně vyústí ve vážné zranění vzhledem k zřejmému a existujícímu nebezpečí, jehož si je osoba viněná z deliktu vědoma. Glaab v. Caudill, Fla. App., 236 So.2d 180, 182, 183, 185. Takový naprostý nedostatek péče, který by vedl k domněnce, že činění nebo nečinění, které je předmětem žaloby, bylo důsledkem vědomé lhostejnosti k právům a blahobytu osob, jím postižených. Claunch v. Bennett, Tex. Civ. App., 395 S.W.2d 719, 724. Lhostejnost k vykonání zákonné povinnosti a naprosté opomenutí zákonných povinností, pokud tím mohou být postiženy jiné osoby, a zjevně nižší míra pozornosti a obezřetnosti, než by okolnosti vyžadovaly od osoby normálně prozíravé.

Hazardous negligence. Riskantní nedbalost. Takové lhostejné nebo bezohledné chování, které někoho vystavuje velmi vysokému nebezpečí poškození nebo přímého ohrožení.

Imputed negligence. Přičítaná nedbalost. Týká se doktríny, která činí jednu osobu odpovědnou za nedbalost druhé; taková odpovědnost se přičítá z důvodu zvláštního vztahu mezi lidmi, jaký existuje například mezi rodičem a dítětem, manželem a manželkou, řidičem a chodcem, vlastníkem vozidla a řidičem, deponentem a uschovatelem, pánem a sluhou, ve společném podniku, a rodičem a poručníkem dítěte. Schmidt v. Martin, 212 Kan. 373, 510 P.2d 1244, 1246.

Obecně doktrína přičítané nedbalosti, při aplikaci na automobilové nehody, klade na jednu osobu právní odpovědnost za nedbalé chování druhé. Doktrína se používá pouze v omezených skupinách případů, jako například tam, kde existuje právo kontroly ve vztahu mezi sluhou a pánem, zmocnitelem a zmocněncem, anebo u společného podniku. Nezávislou, samostatnou nedbalost jedné osoby obvykle není možné přičítat jiné osobě, pokud vztah mezi osobami není takový, že za osobu, která se dopouští nedbalosti, výslovně nebo konkludentně ručí někdo jiný.

Viz také Respondeat superior; Vicarious liability.

Legal negligence. Viz Legal negligence.

Ordinary negligence. Normální, běžná nedbalost. Opomenutí takové péče, kterou normálně prozíravá osoba obvykle vynakládá při sledování svých zájmů. Briggs v. Spaulding, 141 U.S. 132, 11 S. Ct. 924, 35 L. Ed. 662. Nevynaložení péče normálně prozíravé osoby v téže situaci. Nedostatek takové péče a prozíravosti, kterou by za stejných nebo podobných okolností vynaložila velká většina lidí. Kdykoli se sleduje rozdíl mezi hrubou, normální a mírnou nedbalostí, o „normální nedbalosti" se říká, že je to nedostatek normální (ordinary) péče.

Normální nedbalost spočívá na faktu, že člověk měl vědět o důsledcích svých činů, zatímco „hrubá nedbalost" spočívá na předpokladu, že člověk věděl o důsledcích svých činů, ale byl bezohledně nebo svévolně lhostejný k důsledkům. Rozdíl mezi „normální nedbalostí" a „hrubou nedbalostí" je ten, že první se pohybuje v oblasti nevšímavosti, zatímco druhá v oblasti skutečného nebo dovozeného úmyslu poškodit.

Passive negligence. Pasivní nedbalost. Neprovedení něčeho, co mělo být provedeno. Je to nedbalost, která umožňuje vznik závad, překážek, nebo pastí na pozemku; tj. nedbalost, která způsobuje nebezpečí, vznikající z fyzického stavu pozemku. Pachowitz v. Milwaukee & Suburban Transport Corp., 56 Wis.2d 383, 202 N.W.2d 268, 275.

Rozdíl mezi „aktivní" a „pasivní" nedbalostí je ten, že osoba je pouze pasivně nedbalá, jestliže pouze nejedná při plnění povinnosti, kterou jí zákon ukládá, zatímco osoba je aktivně nedbalá, jestliže se nějakým způsobem účastní na jednání nebo nejednání, které způsobilo škodu. King v. Timber Structures, Inc. of Cal., 240 Cal. App.2d 178, 49 Cal. Rptr. 414, 417.

Per se negligence. Nedbalost sama o sobě. Neomluvitelné porušení zákona, které je v některých státech aplikovatelné *per se*, neboli automaticky. *Viz také* Negligence per se.

Slight negligence. Mírná nedbalost. Nevynaložení velké péče. Mírná nedbalost je definována jako pouhá absence toho stupně péče a bdělosti, kterou jsou zvyklí používat lidé mimořádně prozíraví a obezřetní. Briggs v. Spaulding, 141 U.S. 132, 11 S. Ct. 924, 35 L. Ed. 662.

Subsequent negligence. Následná nedbalost. Existuje tehdy, vidí-li žalovaný, že žalující je v nebezpečí a neprovede náležité a řádné opatření, aby zabránil jeho poškození. Holman v. Brady, 241 Ala. 487, 3 So.2d 30, 33.

Tax negligence. Daňová nedbalost. Daňový zákoník USA (I.R.C.), § 6653(a) ukládá pokutu těm daňovým poplatníkům, kteří vykazují nedbalost nebo záměrnou nevšímavost k předpisům, pokud jde o nižší než předepsané placení určitých daní.

Wilful, wanton or reckless negligence. Svévolná, zlovolná nebo bezohledná nedbalost. Tyto termíny se obvykle chápou tak, že v podstatě znamenají totéž. Obvyklý význam, přisuzovaný nedbalosti, která je „wilful", „wanton" nebo „reckles", podle toho které slovo se v závislosti na osobní libosti použije, je ten, že pachatel úmyslně vykonal čin nerozumné, nepřiměřené povahy, bez ohledu na riziko, jež mu bylo známo nebo na riziko tak zřejmé, že je nutno mít za to, že si ho byl vědom, a tak velké, že je vysoce pravděpodobné, že bude následovat škoda. Obvykle je doprovázen vědomou lhostejností k následkům, což se rovná téměř chtění, aby tyto následky nastaly; a bylo řečeno, že toto je nezbytně nutné. Viz například Tyndall v. Rippon, 5 Del. Super 458, 61 A.2d 422; Wolters v. Venhaus, 350 Ill. App. 322, 112 N.E.2d 747. Důsledkem je to, že „wilful", „wanton" nebo „reckless" chování inklinuje k tomu, že nabyde aspektu vysoce nerozumného chování, neboli extrémního odchýlení od normální péče, v situaci, kdy je vysoký stupeň nebezpečí zjevný. V důsledku toho často neexistuje vůbec žádné jasné rozlišení mezi takovým chováním, a „gross", hrubou, nedbalostí, a tyto dva druhy nedbalosti mají tendenci splynout v jednu a nabýt téhož významu, závažné (aggravated) formy nedbalosti, které se od sebe liší spíše kvalitou než stupněm odlišenosti od normálního nedostatku péče. Je však alespoň jasné to, že taková závažná nedbalost musí být něčím víc než jen pouhým omylem, vyplývajícím z nezkušenosti, rozrušení nebo zmatení, a víc než pouhá bezmyšlenkovitost nebo nevšímavost, nebo pouhá nepozornost.

„Wantonness", zlovolnost, která vytváří hrubou a zlovolnou nedbalost u zákonů, týkajících se řízení motorových vozidel, naznačuje uvědomění si přítomnosti nebezpečí a bezohlednou nevšímavost, úplnou lhostejnost a nezájem o pravděpodobné následky protiprávního činu. Mann v. Good, 202 Kan. 631, 451 P.2d 233, 236.

Negligence, estoppel by. Překážka uplatnění žalobního nároku v důsledku nedbalosti. Překážka uplatnění žalobního nároku podle ekvity může vzniknout tehdy, jestliže osoba prostřednictvím trestné nedbalosti vyvolá v jiné osobě víru v existenci určitých faktů, a druhá osoba se na takovou víru logicky spolehne a jedná na jejím základě. Aplikace překážky uplatnění žalobního nároku v takovém případě má zajistit, aby ztrátu nesla strana, která poškození umožnila anebo mu mohla zabránit. Foley Machinery Co. v. Amland Contractors, Inc., 209 N. J. Super. 70, 506 A.2d 1263.

Negligence in law. Nedbalost podle zákona. „Actionable negligence", žalovatelná nedbalost, nebo „negligence in law", nedbalost podle zákona, vyplývá z neplnění povinnosti, stanovené zákonem. *Viz také* Negligence per se.

Negligence per se. Nedbalost o sobě, jako taková. Forma normální nedbalosti, která vyplývá z porušení nějakého zákona. Seim v. Garavalia, Minn., 306 N.W.2d 806, 810. Jednání, ať už činění nebo nečinění, které je možno prohlásit a považovat za nedbalost bez nějakého argumentu nebo důkazu, pokud jde o konkrétní doprovodné okolnosti, buď proto, že je to porušení konkrétního zákona nebo nařízení místní samosprávy, anebo proto, že je v tak hmatatelném protikladu k normám obecné prozíravosti, že je možno říci bez váhání či pochybností, že žádná pečlivá osoba by se takovým chováním neprovinila. Jako obecné pravidlo je tato nedbalost porušením veřejné povinnosti, stanovené právem na ochranu osob nebo majetku. *Viz také* Strict liability.

Negligent. *Viz* Negligence.

Negligent entrustment. Nedbalé svěření. Nedbalost, spočívající v tom, že někdo svěří nebezpečnou věc jiné osobě, o níž ví, anebo by měl vědět, že věc pravděpodobně použije způsobem, obsahujícím nepřiměřené riziko, že bude způsobena škoda jiným osobám. Teter v. Clemens, 112 Ill. 2d 252, 97 Ill. Dec. 467, 469, 492 N.E.2d 1340, 1342.

Negligent escape. Útěk umožněný nedbalostí. Existuje tehdy, jestliže vězeň uprchne díky nedbalosti dozorce. Hershey v. People, 91 Colo. 113, 12 P.2d 345, 347.

Negligent homicide. Usmrcení člověka z nedbalosti. Trestný čin spáchaný tím, jehož nedbalost je přímou a bezprostřední příčinou smrti jiného. Trestné zabití člověka je usmrcením z nedbalosti, je-li spácháno z nedbalosti (negligently). Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník) § 210.4(1). Zabití člověka trestní nedbalostí. La. Rev. St. § 14:32. Záměr je sice požadován, ale není nutno, na rozdíl od trestného činu nedobrovolného zabití, aby si žalovaná strana uvědomovala riziko smrti, spojené s jejím počínáním. State v. Fisher, 141 Ariz. 227, 686 P.2d 750, 770. *Viz také* Homicide *(Vehicular homicide)*; Negligent manslaughter.

Negligentia. Lat. V kontinentálním právu nedbalost; nepozornost; opomenutí náležité péče nebo předvídavosti. Termín není přesným ekvivalentem anglického „negligence", protože ne každá *negligentia,* ale pouze její vysoký nebo závažný stupeň, vedl ke *culpa* (žalovatelnému nebo trestuhodnému neúmyslnému zavinění).

Negligentia semper habet infortunium comitem. Nedbalost má vždy za společníka smůlu.

Negligently. Nedbale. Osoba jedná nedbale vzhledem k materiálnímu prvku přečinu, když by si měla být vědoma podstatného a neospravedlnitelného rizika, že takový materiální prvek existuje anebo z jejího jednání vyplyne. Riziko musí být takové povahy a stupně, že neschopnost pachatele je vnímat, vzhledem k povaze a účelu jeho jednání a k okolnostem jemu známým, zahrnuje hrubou odchylku od normy péče, kterou by se rozumná osoba řídila v situaci pachatele. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník) § 2.02. *Viz také* Negligence.

Negligently done. Nedbale provedený. Provedení nějakého činu, kde by normální péče vyžadovala, aby vůbec nebyl proveden, anebo aby byl proveden nějakým jiným způsobem, a kde provedení takového činu nebylo v souladu s vynaložením normální péče za daných okolností. *Viz* Negligence.

Negligent manslaughter. Usmrcení z nedbalosti. V některých jurisdikcích zločin podle zákona, spočívající v nezákonném a neospravedlnitelném usmrcení osoby z nedbalosti, avšak bez zlovolnosti (malice). *Viz také* Negligent homicide; Vehicular homicide.

Negligent offense. Přečin z nedbalosti. Takový přečin, který vyplývá ze závadného plnění povinnosti, přičemž závadě by se bylo možno vyhnout vynaložením takové péče, která je za podobných okolností a u prozíravých osob stejné třídy obvyklá. State v. Weiner, 41 N. J. 21, 194 A.2d 467, 480.

Negligent violation of statute. Porušení zákona z nedbalosti. Porušení zákona, způsobené anebo provázené nedbalým jednáním.

Negoce. Fr. Podnikání; obchod; správa věcí.

Negotiability. Převoditelnost, obchodovatelnost. Právní charakter převoditelnosti (viz negotiable). Termín se týká souboru okolností předepsaných zákonem, za který nabyvatel, postupník majetku může získat práva, která jsou lepší nebo větší než práva postupitele. *Viz také* Words of negotiability.

Negotiable. Převoditelný, obchodovatelný. Právně schopný převodu rubopisem anebo postoupením. Obvykle se používá u šeků a směnek a někdy u akcií a cenných papírů na majitele. *Viz* Commercial paper; Negotiable instruments; Non—negotiable.

Negotiable bond. Převoditelný dluhopis. Typ dluhopisu, který je možné převést dohodou z původního držitele na jinou osobu.

Negotiable certificate of deposit (CD). Převoditelný depozitní certifikát. Cenný papír, vydávaný velkými komerčními bankami a dalšími vkladatelskými institucemi jako krátkodobý zdroj finančních prostředků; obvykle určuje pevnou úrokovou sazbu a splatnost jednoroční anebo kratší.

Negotiable document of title. Převoditelný dokument o nároku. Dokument o nároku, stanovící ve svých podmínkách, že zboží se má dodat majiteli dokumentu anebo na řad uvedené osoby, anebo, pokud je to v zahraničním obchodě uznáváno, dokument, který náleží určité osobě nebo postupníkům. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 7—104(1).

Negotiable instruments. Převoditelné, obchodovatelné instrumenty. Psaný a podepsaný bezpodmínečný slib anebo příkaz zaplatit určenou sumu peněz na vyžádání anebo splatný k určitému datu na řad anebo majiteli. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) 3—104(1). Aby byl instrument převoditelný ve smyslu článku 3 Jednotného obchodního zákoníku, musí splňovat požadavky, stanovené v Oddílu 3—104: (1) musí to být písemný dokument podepsaný výstavcem; musí obsahovat (2) nepodmíněný (3) slib (například:směnka) anebo příkaz (například: šek) (4) zaplacení určité sumy peněz; (5) musí být splatný na požádání anebo k určitému datu; (6) musí být splatný majiteli nebo na řad (příkladem instrumentů splatných na řad jsou (a) „Vyplaťte na řad Daniela Dealera" a (b) „Zaplaťte Danielu Dealerovi nebo na řad"); a (7) nesmí obsahovat žádný další slib, příkaz, závazek, nebo pravomoc danou vystavitelem, vyjma těch, které jsou uvedeny v článku 3. *Viz také* Commercial paper; Negotiation.

Negotiable Order of Withdrawal. *Viz* N.O.W. account.

Negotiable words. Výrazy v převoditelných instrumentech. Slova a slovní spojení, která určují charakter převoditelnosti směnek, dluhopisů, šeků atd., v nichž jsou uvedena; například příkaz zaplatit osobě A „na řad" anebo „na majitele". *Viz* Negotiable instruments.

Negotiate. Jednat. Provádět obchody; dojednávat s někým nějakou transakci; projednávat s cílem dosáhnout vyrovnání nebo dohody. Je to takové jednání, které probíhá mezi stranami nebo jejich zmocněnci v průběhu přípravy nebo v souvislosti s přípravou smlouvy a je to také konverzace při dojednávání smluvních podmínek.

Komunikovat s jinou osobou za účelem dospět k dohodě o nějaké věci. Setkat se s jinou osobou za účelem dosáhnout prostřednictvím jednání nějakého druhu dohody nebo kompromisu v nějaké věci. Al Herd, Inc. v. Isaac, 271 Cal. App.2d 749, 76 Cal. Rptr. 697, 699. Diskutovat o prodeji nebo dojednávat prodej; ujednávat předběžné podmínky obchodní transakce. Také prodávat převoditelný cenný papír, anebo jej převádět pomocí indosamentu a postoupení. Domluvit jednáním, úmluvou nebo dohodou.

Viz také Negotiation.

Negotiated plea. Dohodnutá obhajoba. Výsledek dohody obhajoby, kdy žalovaná strana souhlasí, že je vinna z obvinění anebo z redukovaného obvinění za to, že prokurátor doporučí rozsudek méně přísný, než je možný podle konkrétního zákona. *Viz např.* Fed. R. Crim. P. (Federal Rules of Criminal Procedure — Federální pravidla pro trestní řízení) 11 (e). *Viz* Plea bargaining.

Negotiating bank. Obchodující banka. Banka, která kupuje směnky, vystavené obmyšleným negociačního úvěru.

Negotiation. Jednání, převod. Převod instrumentu v takové formě, že nabyvatel se stává držitelem. Jestliže je instrument splatný na řad, je převoditelný postoupením s nezbytným indosamentem, rubopisem; jestliže je splatný na majitele, je převoditelný postoupením. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 3—202(1). Úkon, kterým se šek nebo směnka dává do oběhu tak, že jedna z původních stran ji předá jiné osobě. Termín také popisuje tentýž proces u dokumentů s titulem, nárokem. Viz U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 7—501.

Negotiation — jednání, je proces předkládání a zvažování nabídek, až do té doby, než je učiněna a přijata akceptovatelná nabídka. Gainey v. Brotherhood of Ry. and S. S. Clerks, Freight Handlers, Exp. & Station Emp., D. C. Pa, 275 F. Supp. 292, 300. Zvažování, diskuse nebo rozhovor o podmínkách navrhované dohody; vyjednávání podmínek koupě, prodeje nebo jiné obchodní transakce.

Viz také Due negotiation; Negotiate.

Negotiorum gestio. Lat. V kontinentálním právu doslova provádění obchodu nebo obchodů. Druh spontánního jednání za jiného, nebo zasahování osoby do záležitostí jiného, v jeho nepřítomnosti, z dobré vůle nebo přátelství, a bez pravomoci.

Negotiorum gestor. Lat. V kontinentálním právu vykonavatel nebo správce obchodu; osoba, která se dobrovolně stanoví zmocněncem jiné osoby, ten, kdo bez pověření nebo zmocnění na sebe vezme odpovědnost za nějakou věc nebo záležitost jiné osoby v její nepřítomnosti, avšak v jejím zájmu.

Ten, kdo spontánně a bez vědomí nebo souhlasu majitele zasahuje do jeho majetku, jako například, že na něm pracuje nebo ho přenáší na jiné místo, atd.

N.E.I. Zkratka za *„non est inventus",* není nalezen.

Neife, naif, nativus. Ve starém anglickém právu žena, která se narodila jako nevolnice.

Neighbor. Soused. Ten, kdo žije v těsné blízkosti jiného člověka.

Neighborhood. Sousedství. Místo poblíž; sousedící nebo okolní oblast; bezprostřední blízkost. Connaly v. General Const. Co., 269 U.S. 385, 46 S. Ct. 126, 129, 70 L. Ed. 322.

Není synonymem teritoria nebo oblasti, ale je to hromadné substantivum, které naznačuje blízkost, a týká se jednotek, které vytvářejí celek, jakož i oblasti, která tyto jednotky v sobě obsahuje. Oblast nebo lokalita, zvláště pokud jde o vztah k jejím obyvatelům nebo zájmům. V normálním a běžném použití „locality" je co do významu synonymem „neighborhood" a žádné z nich nemá význam velkých geografických oblastí se široce rozmanitými zájmy. Lukens Steel Co. v. I. Perkins, 70 App. D. C. 354, 107 F.2d 627, 631.

Pokud se používá v souvislosti s pověstí člověka, „neighborhood" znamená obecně komunitu nebo pospolitost, kde je člověk dobře znám a vytvořil si tam určitou pověst.

Ne injuste vexes. Lat. Ve staré anglické praxi zakazující writ, přikazující pánovi, aby nevyžadoval od vazala více služeb, než které spravedlivě vyplývaly z vazalství za jeho předků.

Neither party. Zkrácená forma zápisu do soudního spisu, která znamená, že na základě dohody se žádná ze stran už neobjeví v rámci sporu před soudem, použitá jako forma rozsudku ve státech, v nichž byl případ vyřešen.

Ne luminibus officiatur. Lat. V kontinentálním právu označení služebnosti, která omezuje vlastníka domu provádět takové stavby, které by bránily přístupu světla sousednímu domu.

Nemine contradicente. Lat. Nikdo proti; nikdo nehlasoval proti. Slovní spojení, používané u jednohlasného schválení u soudu nebo v zákonodárném sboru, pokud jde o rozsudek, rezoluci, hlasování nebo návrh. Obvykle se zkracuje *„nem. con".*

Neminem laedit qui jure suo utitur. Nikoho nepoškozuje, kdo užívá (vykonává) své právo.

Neminem oportet esse sapientiorem legibus. Nikomu nepřísluší být moudřejší než zákony.

Nemo. Lat. Nikdo; žádný člověk. Počáteční slovo mnoha latinských frází a maxim, z nichž dále některé uvádíme:

Nemo admittendus est inhabilitare seipsum. Nikomu není možno dovolit, aby se prohlásil za nezpůsobilého.

Nemo agit in seipsum. Nikdo nežaluje sám sebe. Člověk nemůže být soudcem a stranou ve své vlastní věci.

Nemo alienae rei, sine satisdatione, defensor idoneus intelligitur. Nikdo není považován za kompetentního obhájce majetku jiného člověka, aniž by podal záruku. Pravidlo římského práva, aplikované zčásti v admiralitních případech.

Nemo alieno nomine lege agere potest. Nikdo nemůže podávat žalobu jménem jiného.

Nemo aliquam partem recte intelligere potest, antequam totum iterum atque iterum perlegerit. Nikdo nemůže správně pochopit část něčeho, dokud si opakovaně nepřečetl celek.

Nemo allegans suam turpitudinem audiendus est. Nikdo, kdo uvádí svou vlastní nízkost, nemá být slyšen jako svědek. Nejde o pravidlo dokazování, ale týká se strany, která se snaží uplatnit právo na základě nelegální protihodnoty.

Nemo bis punitur pro eodem delicto. Nikdo není dvakrát trestán za stejný delikt.

Nemo cogitationis poenam patitur. Nikdo není trestán za své myšlenky.

Nemo cogitur rem suam vendere, etiam justo pretio. Nikdo není nucen prodávat svůj majetek, ani za spravedlivou cenu.

Nemo contra factum suam venire potest. Nikdo nemůže popřít svůj vlastní čin. Zásada překážky uplatnění žalobního nároku na základě skutku.

Nemo damnum facit, nisi qui id fecit quod facere jus non habet. Jen ten působí škodu, kdo činí, co nesmí.

Nemo dare potest quod non habet. Nikdo nemůže dát to, co nemá.

Nemo dat qui non habet. Kdo nic nemá, nemůže nic dát.

Nemo debet aliena jactura locupletari. Nikdo nemá získat ztrátou jiného.

Nemo debet bis puniri pro uno delicto. Nikdo nemá být trestán dvakrát za stejný zločin. Nikdo by neměl být na základě téhož obvinění v nebezpečí trestu více než jednou.

Nemo debet bis vexari pro eadem causa. Nikdo nemá být dvakrát obtěžován ve stejné věci.

Nemo debet bis vexari [si constet curiae quoa sit] pro una et eadem causa. Nikdo nemá být dvakrát obtěžován nebo znepokojován [pokud se tak soudu jeví] pro jednu a tutéž věc. Nikdo nemůže být obžalován podruhé ve stejné věci, byl-li už jednou vynesen rozsudek. Nikdo nemůže být předveden před soud podruhé ve při téže žalující strany pro tentýž důvod žaloby.

Nemo debet esse judex in propria causa. Nikdo nemá být soudcem ve vlastní věci. Zásada, odvozená z kontinentálního práva.

Nemo debet immiscere se rei ad se nihil pertinenti. Nikdo se nemá míchat do věci, která se ho netýká.

Nemo debet in communione invitus teneri. Nikdo nemá být držen ve společnosti proti své vůli.

Nemo debet locupletari aliena jactura. Nikdo se nemá obohatit ze ztráty jiného.

Nemo debet rem suam sine facto aut defectu suo amittere. Nikdo nemá přijít o svůj majetek bez vlastního jednání nebo opomenutí.

Nemo de domo sua extrahi potest. Nikdo nemůže být vyvlečen ze svého vlastního domu. Jinými slovy, každý je pánem ve svém domě.

Nemo duobus utatur officiis. Nikdo by neměl zastávat dva úřady, dvě funkce, *tj.* zároveň.

Nemo ejusdem tenementi simul potest esse haeres et dominus. Nikdo nemůže být zároveň dědicem a pánem téže držby.

Nemo enim aliquam partem recte intelligere possit antequam totum iterum atque iterum perlegerit. Nikdo není schopen správně pochopit část, nepřečte-li si opakovaně celek.

Nemo est haeres viventis. Nikdo nemůže být dědicem toho, kdo žije. Po živém se nedědí.

Nemo est supra leges. Nikdo není nad zákony.

Nemo ex alterius facto praegravari debet. Na nikoho by neměly dopadat důsledky činu někoho jiného.

Nemo ex consilio obligatur. Rada, kterou poskytne, nikoho nezavazuje. Pouhá rada nevytváří závazek, plynoucí z mandátu.

Nemo ex dolo suo proprio relevetur, aut auxilium capiat. Nechť nikdo není zproštěn viny ani nezíská výhodu svým podvodem. Zásada kontinentálního práva.

Nemo ex proprio dolo consequitur actionem. Nikdo nepodává žalobu pro své vlastní bezpráví.

Nemo ex suo delicto meliorem suam conditionem facere potest. Nikdo si nemůže svým vlastním protiprávním jednáním zlepšit své postavení.

Nemo inauditus condemnari debet si non sit contumax. Nikdo by neměl být odsouzen bez slyšení, ledaže se nedostaví k soudu.

Nemo in propria causa testis esse debet. Nikdo nemá být svědkem ve vlastní věci.

Nemo jus sibi dicere potest. Nikdo nemůže sám pro sebe vyhlašovat zákon. Nikdo není oprávněn brát zákon do svých rukou.

Nemo militans deo implicetur secularibus negotiis. Nikdo, kdo slouží Bohu, by neměl být zapleten do světských záležitostí. Zásada starého práva, že duchovní nebyli povinni jít s králem do války.

Nemo nascitur artifex. Nikdo se nerodí umělcem.

Nemo patriam in qua natus est exuere, nec ligeantiae debitum ejurare possit. Nikdo se nemůže zříci vlasti, v níž se narodil, ani odmítnout povinnost věrnosti.

Nemo plus commodi haeredi suo relinquit quam ipse habuit. Nikdo nezanechává svému dědici víc než sám měl.

Nemo plus juris ad alium transferre potest quam ipse habet. Nikdo nemůže na jiného přenést více práva než sám má.

Nemo potest contra recordum verificare per patriam. Nikdo se nemůže proti záznamu dovolávat vlasti. Co je písemně doloženo, nemůže jít před porotu. Zásada staré (soudní) praxe.

Nemo potest esse dominus et haeres. Nikdo nemůže být zároveň majitel a dědic (téhož).

Nemo potest esse simul actor et judex. Nikdo nemůže být zároveň žalobcem a soudcem.

Nemo potest esse tenens et dominus. Nikdo nemůže být nájemcem i vlastníkem (téhož).

Nemo potest exuere patriam. Nikdo se nemůže zříci své vlasti.

Nemo potest facere per alium quod per se non potest. Nikdo nemůže dělat prostřednictvím jiného to, co nemůže dělat sám. Pravidlo, které platilo v převodech, ale ne při přechodech funkci (úřadů); přešla-li funkce na ženu, ta ji sice nemohla vykonávat osobně, ale mohla ji vykonávat prostřednictvím zástupce.

Nemo potest facere per obliquum quod non potest facere per directum. Nikdo nemůže učinit nepřímo (nechat učinit) to, co nemůže učinit přímo.

Nemo potest mutare consilium suum in alterius injuriam. Nikdo nemůže změnit svůj záměr v bezpráví způsobené jinému.

Nemo potest nisi quod de jure potest. Nikdo nemůže to, co nemůže podle práva.

Nemo potest plus juris ad alium transferre quam ipse habet. Nikdo nemůže přenést na jiného víc práva než sám má.

Nemo potest sibi debere. Nikdo nemůže dlužit sám sobě.

Nemo praesens nisi intelligat. Pokud člověk nechápe, není přítomen.

Nemo praesumitur alienam posteritatem suae praetulisse. O nikom se nepředpokládá, že by dával přednost cizím potomkům před vlastními.

Nemo prasumitur donare. O nikom se nepředpokládá, že by dával.

Nemo praesumitur esse immemor suae aeternae salutis, et maxime in articulo mortis. O nikom se nepředpokládá, že by zapomínal na své věčné blaho, zvláště pak v okamžiku smrti.

Nemo praesumitur ludere in extremis. O nikom se nepředpokládá, že by žertoval v okamžiku smrti.

Nemo praesumitur malus. O nikom se nepředpokládá, že je zlý.

Nemo prohibetur plures negotiationes sive artes exercere. Nikomu se nezakazuje provádět více druhů obchodu nebo umění (řemesel). Zvykové právo nikomu nezakazuje provozovat podle libosti více řemesel.

Nemo prohibetur pluribus defensionibus uti. Nikomu se nezakazuje využívat více obran, obhajob.

Nemo prudens punit ut praeterita revocentur, sed ut futura praeveniantur. Moudrý netrestá proto, aby připomínal minulost, ale aby zabránil budoucímu zlu.

Nemo punitur pro alieno delicto. Nikdo není trestán pro bezprávný čin jiného.

Nemo punitur sine injuria, facto, seu defalta. Nikdo není trestán bez nějakého protiprávního činu nebo opomenutí.

Nemo qui condemnare potest, absolvere non potest. Každý kdo může odsoudit, může také osvobodit.

Nemo sibi esse judex vel suis jus dicere debet. Nikdo nemá být svým vlastním soudcem, ani uplatňovat spravedlnost v případech, kde jde o jeho příbuzné.

Nemo sine actione experitur, et hoc non sine breve sive libello conventionali. Nikdo nejde před soud bez žaloby, a nikdo nemůže podat žalobu bez writu nebo písemného podání.

Nemo tenetur ad impossibile. Nikdo není povinen plnit, činit nemožné.

Nemo tenetur armare adversarium contra se. Nikdo není povinen vyzbrojovat svého protivníka proti sobě.

Nemo tenetur divinare. Nikdo není povinen věštit či tušit budoucí události.

Nemo tenetur edere instrumenta contra se. Nikdo není povinen vydávat listiny (důkazy) dokumenty proti sobě. Pravidlo římského práva, používané při trestních, nikoli však v občanskoprávních procesech.

Nemo tenetur informare qui nescit, sed quisquis scire quod informat. Nikdo není povinen dávat informace o tom, o čem neví, ale každý je povinen vědět o tom, o čem informuje.

Nemo tenetur jurare in suam turpitudinem. Nikdo není povinen přísahat na svou vlastní zločinnost; nikdo nemůže být donucen, aby přísahal na důkaz své viny.

Nemo tenetur prodere seipsum. Nikdo není povinen zrazovat sám sebe. Jinými slovy, nikdo nemůže být donucen, aby sám sebe obviňoval.

Nemo tenetur seipsum accusare. Nikdo není povinen obvinit sebe sama.

Nemo tenetur seipsum infortuniis et periculis exponere. Nikdo není povinen vystavovat se neštěstím a nebezpečím.

Nemo tenetur seipsum prodere. Nikdo není povinen zrazovat sám sebe.

Nemo unquam judicet in se. Nikdo nemůže být soudcem ve své vlastní věci.

Nemo unquam vir magnus fuit, sine aliquo divino afflatu. Nikdo nebyl nikdy velkým mužem bez určitého božského vnuknutí, inspirace.

Nemo videtur fraudare eos qui sciunt et consentiunt. O nikom se nepředpokládá, že podvádí ty, kdo vědí, o co jde a souhlasí.

NEPA. National Environmental Policy Act. Zákon o ochraně životního prostředí. 42 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA), 4321 a násl.

Nephew. Synovec nebo bratranec. Syn bratra nebo sestry, anebo švagra nebo švagrové.

Nepos. Lat. Vnuk.

Nepotism. Nepotismus, protěžování, protekce. Korumpování veřejných funkcionářů tím, že jsou do svých funkcí jmenováni někým, kdo je s nimi spřízněn nebo sešvagřen.

Neptis. Lat. Vnučka; někdy pravnučka.

Neque leges neque senatus consulta ita scribi possunt ut omnis casus qui quandoque in sediriunt comprehendatur; sed sufficit ea quae plaerumque accidunt contineri. Ani zákony, ani zákony parlamentu nemohou být napsány tak, aby zahrnovaly všechny skutečné nebo možné případy; postačí, obsáhnou-li ty, které se stávají nejčastěji.

Ne quid in loco publico vel itinere fiat. Lat. Nebudiž činěno (pokládáno či stavěno) nic na veřejném místě nebo cestě. Název interdiktu v římském právu.

Ne recipiatur. Lat. Ať není přijat. *Caveat* čili varování jedné ze stran, aby soudní úředník nepřijímal další úkony protivníka.

Ne relessa pas. L. fr. Žádal-li žalovaný, aby byl zproštěn, odpovídalo se takto.

Net. Čistý, netto. To, co zůstane po provedení všech přípustných srážek, jako jsou náklady, výdaje, slevy, provize, daně atd.

Net assets. Čistá aktiva, čisté jmění. Termín používaný v účetnictví; k čistému jmění se dospěje tak, že se od celkových aktiv společnosti odečtou celková pasiva. Commonwealth v. Union Trust Co. of Pittsburgh, 345 Pa. 298, 27 A.2d 15, 17. *Viz* Net worth.

Net asset value (N.A.V.). Hodnota čistých aktiv. Tržní hodnota akciového kapitálu ve společném fondu. Hodnota čistých aktiv se zjistí tak, že se od celkových aktiv (hotovost, cenné papíry atd.) odečtou celková pasiva (účty věřitelů, splatné směnky atd.) a tato suma se vydělí počtem vydaných akcií.

Hodnota čistých aktiv společnosti pro účely oceňování akciového kapitálu je podíl, který akciový kapitál představuje v hodnotě čistých aktiv společnosti, včetně veškerého majetku a hodnot, ať už nemovitých nebo movitých, hmotných či nehmotných, goodwillu a hodnoty společnosti jakožto fungující jednotky. In re Watt & Shand, 452 Pa. 287, 304 A.2d 694, 698. *Viz také* Book *(Book value)*; Net worth.

Net balance. Čistý zisk. Pokud jde o prodej zboží, zisk z prodeje po odečtení nákladů s prodejem spojených (provize atd.).

Net cash flow. Čistý tok finančních prostředků, čistý tok peněz. Příliv hotovosti minus odliv hotovosti. Často se měří jako příjem po zdanění plus nehotovostní výdaje spojené s určitým investičním projektem (*tj.* odpisy hmotných a nehmotných aktiv atd.)

Net cost. Čistá hodnota, čisté náklady. Čistou hodnotu dostaneme tak, že od celkových nákladů odečteme příjem nebo finanční zisk. V pojišťovnictví reprezentuje celkové zaplacené pojistné, minus obdržené dividendy a hodnotu vrácených pojistek.

Net earnings. *Viz* Earnings.

Net estate. Čisté nemovité vlastnictví. Podle zákona o zdanění nemovitostí tento termín označuje to, co zbyde z hrubého nemovitého vlastnictví po odečtení náležitých a zákonných položek v průběhu převodu. United States Trust Co. of New York v. Sears, D. C. Conn., 29 F. Supp. 643, 649. Obecně je čisté nemovité vlastnictví nemovité vlastnictví brutto, minus tyto položky: (a) náklady na pohřeb; (b) nároky vůči nemovitosti; a (c) nezaplacené hypotéky nebo zadluženost nemovitosti, která je zahrnuta v nemovitém vlastnictví brutto.

Nether house of Parliament. Název anglické Dolní sněmovny za Jindřicha VIII.

Net income. Čistý příjem. Příjem podléhající zdanění po odečtení nezdanitelných položek z hrubého příjmu. Přebytek všech příjmů a zisků za dané období nad všemi výdaji a ztrátami za dané období.

Čistý příjem pro účely daně z příjmu je to, co zbyde z hrubého příjmu po odečtení normálních a nezbytných výdajů, spojených s úsilím hrubého příjmu dosáhnout. Walling's Estate v. C. I. R., C. A. Pa., 373 F.2d 190, 193.

Viz také Distributable net income; Net profits; Taxable income.

Net interest. Čistý úrok, který je teoretický a vylučuje z kapitálových nákladů režii a rizika.

Net investment. Čisté výdaje v hotovosti, požadované na počátku investičního projektu.

Net lease. Čistý nájem. Nájemní smlouva, ve které je ustanovení, že nájemce bude vedle placení nájemného hradit takové další výdaje, jako jsou daně, pojištění a náklady na údržbu. *Viz také* Escalator clause; Net rent.

Net level annual premium. Čisté roční pojistné. Suma, která při vymáhání skupinou pojištěnců a zvýšená o úrok dá takovou sumu, která je dostatečná k uspokojení všech nároků z životních pojistek. Výsledek se obvykle nazývá čisté pojistné pojistky. Fox v. Mutual Ben. Life Ins. Co., C.C.A. Mo. (Circuit Court of Appeals, 107 F.2d 715, 718.

Net listing. Čisté kótování. Typ dohody o kótování, kdy má makléř nárok na provizi pouze v tom rozsahu, ve kterém prodejní kurs převyšuje určitou částku. Tak například čisté kótování 15.000 USD, kdy při prodeji za 18.000 USD by vznikla provize 3.000 USD. *Viz také* Listing; Multiple listing; Net sale contract.

Net loss. Čistá ztráta. Ztráta z obchodních operací, plus snížení hodnoty výrobních prostředků. Ickes v. U. S. ex rel. Chestatee Pyrites & Chemical Corporation, D. C., 289 U.S. 510, 53 S. Ct. 700, 77 L. Ed. 1352. Přebytek všech výdajů a ztrát za dané období nad všemi příjmy a zisky za dané období. Záporný čistý příjem.

Net national product. Čistý národní produkt. Za určité časové období hrubý národní produkt, minus odpisy za opotřebení základních prostředků. *Viz také* Gross National Product.

Net operating assets. Čistá provozní aktiva. Aktiva očištěná od odpisů a špatných dluhů, používaná v normálním procesu podnikání. Tedy například bez investic do akcií a dluhopisů, které vlastní výrobní podnik.

Net operating income. Čistý provozní příjem. Příjem vzniklý z operací podniku, snížený o provozní výdaje. K výdajům, které nejsou považovány za provozní výdaje, patří úroky, odpisy hmotných aktiv a daně z příjmu.

Net operating loss. Čistá provozní ztráta. Přebytek provozních výdajů nad příjmy. Položky jako náklady na úrok a dividendy nejsou považovány za normální obchodní výdaje, a proto se nezahrnují do výpočtu čisté provozní ztráty. I.R.C. (Internal Revenue Code — Daňový zákoník USA) § 172(c).

Net position. Čistá pozice. Při obchodování s cennými papíry a komoditami rozdíl mezi dlouhými a krátkými pozicemi obchodníka.

Net premium. Čisté pojistné. V životním pojištění se tento termín používá k označení té části pojistného, která má krýt náklady pojištění, jak současného, tak budoucího. Jeho výše se vypočítá na základě úmrtnostních tabulek a na základě předpokladu, že pojišťovna obdrží u všech svých aktiv určitou úrokovou sazbu; nezahrnuje celkové pojistné placené pojištěnci, ale zahrnuje určitou sumu výdajů.

Net present value (NPV). Čistá současná hodnota. Současná hodnota čistého toku finančních prostředků, vyplývající z nějakého projektu, snížená o kapitálové výdaje firmy, minus čisté investice do projektu. Používá se k vyhodnocování a výběru z různých investičních projektů.

Net price. Čistá cena. Nejnižší cena po odečtení všech srážek, slev, atd.

Net proceeds. Čisté výnosy. Hrubé výnosy, minus náklady, které je možné odečíst. Pflueger v. United States, 73 App. D. C. 364, 121 F.2d 732, 736.

Net profit margin. Čistá zisková marže. Procento, k němuž se dospěje tak, že se příjem po odečtení nákladů na prodej zboží, provozních nákladů a daní vydělí celkovými výnosy.

Net profits. Čisté zisky. Zisky po odečtení všech nákladů; mohou být klasifikovány jako čisté před anebo po zdanění. Při odečtení nákladů na prodej zboží od obratu dostáváme *gross profit*, hrubý zisk. Při odečtení provozních nákladů (režie) od hrubého zisku dostaneme *operating profit*, provozní zisk. Odečtením daní z příjmu od provozního zisku dostaneme *net profit*, čistý zisk. *Viz také* Net income.

Net rent. Čisté nájemné. Základní sazba nájemného, plus další měsíční náklady na daně, veřejné služby a údržbu. *Viz také* Net lease.

Net return. *Viz také* Net income; Net profits.

Net revenues. *Viz* Net income; Net profits.

Net sale contract. Dohoda o čistém prodeji. Taková dohoda, kdy zmocnitel souhlasí s tím, že bude akceptovat určenou čistou cenu za prodanou nemovitost, a odměna zmocněnce za dohodnutí prodeje bude částka, která se získá nad určenou částku. Loughlin v. Idora Realty Co., 259 Cal. App.2d 619, 66 Cal. Rptr. 747, 751, 752. *Viz také* Net listing.

Net sales. Čistý obrat. Hrubý obrat, minus reklamace, slevy, srážky a obchodní rozpětí.

Net settlement. Čisté vyrovnání, vyúčtování. Účetní bilance, saldo, které je výsledkem po vzájemném zúčtování položek mezi bankami.

Net single premium. Čisté jednotlivé pojistné. Souhrn budoucích ročních nákladů na pojištění, jednotlivě s odpočtem podle věku, k němuž se výpočet provádí. Magers v. Northwestern Mut. Life Ins. Co., 348 Mo. 96, 152 S.W.2d 148, 152.

Pojistné, které, je-li získáno od skupiny pojištěnců a ihned investováno s předpokládanou úrokovou sazbou, vynese ve svém souhrnu částku, která právě stačí na zaplacení všech nároků z životních pojistek tak, jak jsou splatné, za předpokladu, že úmrtnost je v souladu s používanými tabulkami. Fox v. Mutual Ben. Life Ins. Co., C.C.A. Mo., 107 F.2d 715, 718.

Net tonnage. Čistá tonáž. Objem prostoru uvnitř plavidla, kdy se odečítají prostory používané posádkou a prostory zabrané strojním zařízením, vyjádřený v tunách. Kiessig v. San Diego County, 51 Cal. App.2d 47, 124 P.2d 163, 165.

Net value. Čistá hodnota. V pojišťovnictví suma zůstatků minulého čistého pojistného, neabsorbovaného pojistným rizikem. Část „čistého ohodnocení" z pojistného u životního pojištění je velikost nezbytných rezerv, za předpokladu správného výpočtu úroku a úmrtnosti, k řádnému krytí budoucích nároků. North American Life & Cas. Co. v. C.I.R., C. A. 8, 533 F.2d 1046, 1049.

Net weight. Hmotnost netto, čistá hmotnost. Hmotnost zboží poté, co se od hrubé hmotnosti odečte hmotnost krabic, obalů, sudů atd., v nichž je zboží uloženo. Hmotnost zvířete před prodejem po stažení kůže, bez vnitřností atd.

Net worth. Čistá hodnota, čisté jmění. Suma, o kterou aktiva převyšují pasiva. To, co zbyde po odečtení pasiv od aktiv. W. H. Miner, Inc. v. Peerless Equipment Co., C.C.A. Ill., 115 F.2d 650, 655. Rozdíl mezi celkovými aktivy a pasivy jednotlivce, podniku, atd.

Celková aktiva osoby nebo podniku, minus celková pasiva (částky dlužné věřitelům). V případě akciového podniku čisté jmění zahrnuje základní kapitál a emisní ážio; v případě obchodní společnosti nebo výhradního majitele je to původní vklad, plus akumulované a znovu investované zisky.

Čisté jmění akciové společnosti je možné určit tak, že odečteme pasiva od aktiv, anebo sečtením kapitálového účtu a účtu emisního ážia, tak jak jsou uvedeny v hlavní účetní knize společnosti. Eastern Capital Corp. v. Freeman, 10 Misc.2d 412, 168 N.Y.S.2d 834, 838.

Viz také Book *(Book value)*; Net asset value.

Net worth metod. Metoda čistého jmění. Postup, používaný daňovým úřadem USA pro zjištění příjmu daňového poplatníka, který si nevede řádnou evidenci. Podle tohoto postupu je hrubý příjem za rok zvýšení čistého jmění daňového plátce (*tj.* přebytek aktiv nad pasivy) s příslušnou úpravou o nezdanitelné příjmy, a o výdaje, neodpočitatelné od daňového základu. Metoda čistého jmění se často používá v případě podezření z daňového podvodu.

Net yield. Čistá výnosnost. Míra návratnosti investice po odečtení všech nákladů, ztrát a správních výdajů.

Ne unques accouple. L. fr. Nikdy nebyla provdána. V plném znění *ne unques accouple en loiall matrimonie*, nikdy nevstoupila do legálního manželství. Název obhajoby v žalobě, týkající se vdovského podílu *unde nihil habet*, ve které držitel majetku popíral, že by příjemkyně vdovského podílu kdy byla legálně provdána za zesnulého.

Ne unques executor. L. fr. Nikdy exekutor. Název obhajoby, kterou žalovaná strana popírá, že je exekutorem, jak se o ní tvrdí; anebo popírá, že je exekutorem žalující strana, jak tvrdí.

Ne unques seise que dower. L. fr. (Nikdy neuveden do držení nemovitosti, která může být vdovským podílem). Při obhajobě obecné tvrzení v žalobě, týkající se vdovského podílu *unde nil habet*, ve které držitel majetku popírá, že manžel žalované strany by držel nemovitost, z níž je možné získat vdovský podíl.